

ZADARMO

Noviny o živote v Bratislave sú distribuované každý mesiac do všetkých mestských častí.
EV 3101/09 - ISSN 1335-5228
IČO: 35712058

Vydáva NIVEL PLUS s.r.o.,
Ivanská cesta 2D, 821 04 Bratislava
Tlačí MAFRAPRINT
Roznáša spoločnosť Red Post, s. r. o.

Bratislavské Noviny

Aktuálne
správy o dianí
v Bratislave

nájdete aj na
www.banoviny.sk

a na Facebooku
www.facebook.com/banoviny
Píšte, pýtajte sa, komentujte

Piatok 2. mája 2025

Pressburger Zeitung - Pozsonyi Újság - Nova Posoniensia

Ročník XXVIII. - Číslo 5

5 Legenda bez loga

Obchodný dom Prior patrí k legendárnym stavbám mesta, namiesto jeho názvu však na fasáde svieti logo holandského obchodu. Ako a prečo predošlý nápis odstránili?

12 Viac ako šport

Generálny manažér Interu Michal Ondruš tvrdí, že každý basketbalový zápas je podujatím s bohatým programom a prítomnosťou zaujímavých osobností. V rozhovore prezradil aj to, či vieme v Bratislave vychovať talenty a nakoľko je basketbal pre rodičov finančne náročný.

20 Anonymné sochy

Bratislava je mestom anonymných sôch. Nikde chýba názov diela, inde aj meno jeho autora. Zisťovali sme, prečo je osadenie informačných tabuliek niekedy zložité.

26 Princezná z Rusoviec

Štefánia Belgická bola manželkou následníka trónu, no na cisárskom dvore prežila veľmi krušné chvíle. Nevesta legendárnej Sissi našla šťastie až po svojom odchode do Rusoviec, kde napokon strávila takmer 40 rokov. Aké boli?

V pešej zóne zaplatia prevádzkovatelia terás Starému Mestu až o polovicu viac ako minulý rok.

Transakčná daň aj drahšie terasy:

Vyjde nás letné posedenie viac?

BRATISLAVA

Majitelia prevádzok najmä v centre mesta majú hlavu v smútku. Od apríla musia platiť transakčnú daň a Staré Mesto navyše zvýšilo poplatok za užívanie terás, ktorých sezóna sa práve začala. Premietnu zvýšenie nákladov do cien, zaplatíme za letné posedenie viac?

Na úvod dobré správy - výšku sadzby dane za užívanie verejného priestranstva stanovujú jednotlivé mestské časti a viaceré ju ponechali rovnakú ako minulý rok. V Ružinove zaplatia prevádzkovatelia terás stále 0,70 eura za m² a deň, v Dúbravke 0,20 eura a v Karlovej Vsi je poplatok za štandardné exteriérové sedenie stanovený na 0,50 eura za m² a deň. V prípade záberu na celý kalendárny rok si však karloveská samospráva pýta len 20 centov

a v prevádzkach, ktoré nepodávajú alkoholické nápoje, ešte o polovicu menej.

V Petržalke dokonca za letné terasy podniky, ktoré sú na terasách, neplatia. „Po viacerých diskusiách s ministrom, štátnymi orgánmi a právnických stanoviskách magistrát vydal oficiálne stanovisko, že mesto nie je vlastníkom žiadnych z petržalských terás, mestská časť teda automaticky nie je ich správcom. De facto teda platí, že od svojho postavenia boli a sú súčasťou daných

Za terasu mimo pešej zóny pýta Staré Mesto menej.

bytových domov,“ uviedla hovorkyňa Petržalky Mária Halašková.

Iná situácia je však v Starom Meste, kde sa nachádza najviac podnikov. Tie platili minulý rok 1 euro za m² a deň, no od 1. januára musia počítať s novými sadzbami. „Mestská časť rozlišuje medzi exteriérovým sedením v pešej zóne a mimo nej. Aktuálne je výška dane nastavená na 1,50 eura za m² a deň za terasu v pešej zóne a na 1,20 eura za m² a deň mimo nej,“ uviedla hovorkyňa Starého Mesta Veronika Gubková, podľa ktorej môže prevádzkovateľ požiadať o zníženie dane o 20 percent, ak je vnútorná, ale aj vonkajšia časť prevádzky nefajčiarska. (ak)

Foto: bn

O tom, či podniky v centre zvýšili ceny, sa dočítate na strane 3.

Nájomný bytový dom je hotový

PETRŽALKA

Magistrát dokončil výstavbu mestského nájomného bytového domu, obyvatelia sa doň nasťahujú už pred letom.

Ako informoval na sociálnej sieti primátor Matúš Vallo, dom na Muchovom námestí sa podarilo dokončiť dva mesiace pred stanoveným termínom. Celkovo sa v ňom nachádza 103 bytov, z ktorých približne polovica je určená pre obyvateľov z reštituovaných bytov a druhá časť sú klasické nájomné byty. O tie sa môžu uchádzať Bratislavčania v bytovej núdzi, ktorých čistý mesačný príjem neprevyšuje štvornásobok, resp. päťnásobok životného minima, ak je žiadateľ alebo člen jeho domácnosti osobou s ŤZP alebo osamelým rodičom s nezaopatreným dieťaťom. Primátor avizuje, že vo vnútrobloku domu pribudne aj príjemný verejný park a v pláne je tiež druhá fáza výstavby, ktorá prinesie ďalší nový bytový dom s 50 bytmi a podzemným parkoviskom. „Dokončenie mestských bytov na Muchovom námestí je v rozvoji mestského bytového fondu významným, ale nie prvým krokom. Rekonštruujeme aj rokmi zanedbané byty, zaviedli sme nové pravidlá spolupráce s developermi a rozpracované máme ďalšie projekty bytových domov, najbližšie na Terchovskej ulici,“ priblížil Vallo. (ak)

Foto: bn

Slovo k veci

Hluchí a slepí

Možno sa trochu opakujeme, ale niektoré veci treba, bohužiaľ, pripomínať stále znova. Napríklad to, že za ponúknutie pomoci skutočne nič nedáme. Pred vyše rokom šokoval svet prípad 14-ročnej Natálky, ktorej prišlo nevoľno a niekoľko hodín sedela pred obchodom. Okolo sice prechádzalo množstvo ľudí, nenašiel sa však ani jediný, kto by jej ponúkol pomoc. Mladá Polka zomrela na podchladenie. Nepredstavitelná tragédia by sa pritom zjavne mohla stať aj u nás, ako sa presvedčame v jedno studené ráno počas prechádzky so psom. Na lavičke už z diaľky zbadáme čosi ťažko identifikovateľné, akúsi sivú kopu so značkovými teniskami, pri ktorej je opretá kolobežka. Bližší pohľad prezrádza, že je to človek, schúlenny v polosede - poloha pod bundou, aby sa zohrial, a tak sa nahlas pýtame, či je všetko v poriadku. Spod látky vykukne tvár ženy, ktorá s neistým úsmevom vysvetľuje, že jej prišlo zle, no kamarát je už na ceste a všetko bude v poriadku. „Ale ďakujem, ste prví, vlastne jediní, ktorí sa opýtali,“ vyslovuje slová, na ktoré sa nedá len tak zabudnúť, čias dcéra, sestra, priateľka...

A tak to napíšeme znova - nebudme k svojmu okoliu hluchí a slepí, nikdy nevieme, kedy budeme pomoc potrebovať aj my alebo naši blízki. Vaše

Bratislavské
Noviny

TRIV
BYTÝ • KANCELÁRIE • TREZORY • KLAVÍRE

STÁHOVANIE.sk

NÁKLADNÁ DOPRAVA
EXPORTNÉ BALENIE
SKLADOVANIE

0905 616 329
02/ 6542 2387

Nové Mesto má vlastné logo aj vizuálnu identitu

NOVÉ MESTO Mestská časť Bratislava-Nové Mesto priniesla túto jar viaceré novinky. Najskôr informovala o zmene svojho sídla, teraz predstavila aj vlastné logo a celkovú vizuálnu identitu. Ako pripomenula hovorkyňa Martina Goffová, mestská časť doteraz využívala len erb, hoci svoju vlastnú identitu má už väčšina miest a obcí. Na jeseň preto Nové Mesto vyhlásilo výzvu na predkladanie ponúk novej identity vo všetkých sférach komunikácie. „Cieľom je vytvoriť vizuál, ktorý vystihuje mestskú časť a jej hodnoty a prináša moderné poňatie a variabilitu využitia aj pre naše organizácie a podniky. Zároveň nie je náhradou za erb, ktorý bude mať aj naďalej svoje miesto vo formálnej komunikácii a tiež ho bude možné použiť aj s novým vizuálom,“ uviedol starosta Matúš Čupka. Porota zložená z grafických dizajnérov a zástupcov samosprávy pod odborným dohľadom Únie grafických dizajnérov Slovenska vyberala z predložených návrhov v dvoch kolách. Do prvého sa prihlásilo 23 uchádzačov, do druhého postúpilo 5 najlepších. Víťazom súťaže sa stalo dizajnové štúdio Mr Meadow (Martin Mistrík) v spolupráci s Katarínou Kyselicovou, ktoré najlepšie re-flektovalo súčasný pohľad na identituestskej štvrte ako komunity občanov. Hlavnou myšlienkou ich konceptu je spájanie a komunita. „Vestskej časti sa stretáva množstvo rôznorodých príbehov, národností, vekových skupín, priestorov, záujmov... Preto je dôležité podporiť motív spätosti s danou časťou, aby bol občan na prvom mieste a mal oprávnený pocit spojitosti - s miestnym

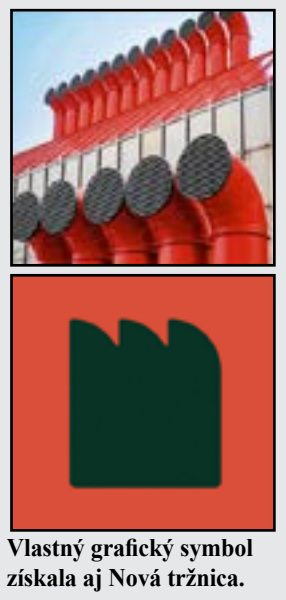

Nové logo na dverách úradu

úradom, susedmi, aktivitami, poskytovanými službami, verejným priestorom,“ priblížili autori. Výraznou súčasťou loga, ktoré navrhli, je grafický symbol spojky, inšpirovaný tvarom vestskej časti. „Okrem spájania slov podporuje aj význam lokalizačného bodu mesta - tu som, sem patrí,“ dopĺňajú dizajnéri. Víťazný návrh prichádza aj so súborom grafických symbolov predstavujúcich jednotlivé architektonické pamiatky a ikonické stavby vrátane Novej tržnice, Palmy či Novej doby. Ich výhodou je aplikácia pre rôzne formy digitálneho aj tlačeneho ob-

sahu od webu, cez sociálne siete, plagáty, ako aj do printovej verzie mesačníka Hlas Nového Mesta. „Nová vizuálna identita je súčasťou našej širšej snahy dať našej vestskej časti istý punc. Aby sa naši obyvatelia naozaj cítili byť hrdými Novomešťanmi. Aj vďaka nej vieme zvyšovať povedomie o tom, čo našu mestskú časť tvorí a aké hodnoty predstavuje,“ dodal starosta vestskej časti Matúš Čupka. (ak)

Foto: Bratislava - Nové Mesto

Vlastný grafický symbol získala aj Nová tržnica.

Poslanci schválili rozpočet, mestská časť Petržalka bude hospodáriť s viac ako 86 miliónmi eur

PETRŽALKA Petržalka vstupovala do nového roka v rozpočtovom provizóriu, začiatkom apríla však miestni poslanci rozhodli o tom, že mestská časť bude v roku 2025 hospodáriť s rozpočtom vo výške 86 151 383 eur.

Najviac peňazí pôjde na vzdelávanie. Petržalka spravuje 27 materských a 11 základných škôl s jedálňami a školskými klubmi detí, chod ktorých si vyžiada takmer 39,5 miliónov eur. Na modernizáciu a chod samosprávy je určená suma 14,6 milióna

Medzi najväčšie investície Petržalky patrí aj splátka Športovej haly Draždiak vo výške 2,5 milióna eur.

eur a viac než 5 miliónov vyčlenili poslanci na sociálnu pomoc a služby. Zvyšná

suma je rozdelená na kultúru a šport (4,2 milióna), životné prostredie (2,4 milió-

na), dopravu a komunikácie (2,3 milióna) a nakladanie s majetkom a bývanie (1,7 milióna eur). Na položky v kategórii Ostatné ostávajú približne 2 milióny eur. Kapitálové výdavky boli na rok 2025 naplánované a schválené vo výške viac než 13,5 milióna eur. Medzi najväčšie investície patrí rekonštrukcia bytového domu na Medveďovej (2,7 milióna), rekonštrukcia a splátka Športovej haly Draždiak (2,5 milióna) a obnova plavárne ZŠ Budatínska (1,3 milióna eur). (ak)

Foto: Matúš Husár

Je to boj o zákazníka, hovoria majitelia podnikov

Dokončenie zo str. 1

Prevádzkovatelia podnikov tvrdia, že im najväčšie vrásky robia najmä odvody. Transakčnú daň označili za „čerešničku na torte“.

Do polovice apríla bolo v Starom Meste vydaných 68 povolení na prevádzkovanie terasy. „Sezóna sa však len rozbieha a záujem o povolenia určite ešte porastie. Z našich skúseností sa počet prevádzok, ktoré chcú v letnej sezóne prevádzkovať aj sedenie na terase, pohybuje na úrovni 170,“ dodala Gubková. Ich skutočný počet však ukáže až najbližšie obdobie,

majitelia podnikov totiž budú musieť dobre počítať. Ak napríklad minulý rok platili za 40-metrovú terasu v pešej zóne asi 1 200 eur mesačne, teraz to bude o polovicu viac, a náklady im navyše výrazne zvýši aj transakčná daň. Vo svojich vyjadreniach sú však prevádzkovatelia podnikov zatiaľ opatrní. Letný náhľad do ponukových lístkov zmeny zatiaľ

nenaznačuje a aj v kaviarni na Ventúrskej ulici nám povedali, že sa rozhodli ceny nezvyšovať. Spolumajiteľ reštaurácií na Palisádach a Námestí SNP však bol na šou informáciou o novej dani za terasu zaskočený. Tvrdí, že s rozhodnutím počká na koniec mesiaca, keď bude

jasné, ako sa táto zmena aj transakčná daň prejaví v účtovníctve. „Máme nový jedálny lístok a ceny sme zvýšili len minimálne,“ hovorí. „Nemôžeme si dovoliť viac, lebo kto sem bude potom chodiť? Je to boj o zákazníka.“ (ak)

Foto: bn

Prebehli skúšky

PETRŽALKA Na električkovej trati v Petržalke prebehli technicko-bezpečnostné skúšky. Uskutočnili sa v dvoch fázach.

V prvej fáze preverili jazdné vlastnosti trate a správanie vozidla vo vysokej rýchlosti bez zastavenia, počas druhej merali hladiny hluku pri rôznych rýchlostiach vozidla. (ak)

Znížia na D2 rýchlosť?

BRATISLAVA Starostovia mestských častí Lamač a Dúbravka Igor Polakovič a Martin Zaťovič apelujú na zníženie povolenej rýchlosti na diaľnici D2 počas noci.

„Je to štandardný krok v mestách po celej Európe, ktorý dokáže výrazne znížiť hlukovú záťaž na obyvateľstvo v dotknutých oblastiach,“ upozornili s tým, že nadmerný hluk má zásadný vplyv nielen na komfort, ale aj zdravie ľudí. (TASR)

Potrebujete pomôcť so starostlivosťou o svojich blízkych?

Zariadenie opatrovateľskej služby v Krajnom ponúka voľné miesta novým klientom.

- ubytovanie v jednolôžkových a dvojlôžkových izbách,
- 24 hodinová opatrovateľská starostlivosť,
- zdravotnícky personál,
- spolupráca s odbornými lekármi,
- fyzioterapeut,
- vlastná kuchyňa,
- voľnočasové aktivity.

Cena: od 800 Eur/mesiac

Bližšie informácie Vám poskytneme na tel. č. 0948/031 276 alebo mailly socialnyusek1@zoskrajne.sk

Ústav pamäti národa má konečne získať reprezentačné sídlo

Areál v širšom centre je veľmi dobre napojený na verejnú dopravu, čo posilňuje jeho dostupnosť pre návštevníkov ÚPN.

**Repetícia stien po
obvode areálu je
podľa autorov projektu
pripomienkou ničivých
tendencií totalitárnych
režimov.**

RUŽINOV
Ústav pamäti národa vznikol už v roku 2002, no doteraz sídli v prenajatých priestoroch na rôznych adresách a nemá vhodné sídlo s reprezentatívnymi priestormi pre verejnosť. To by sa malo konečne zmeniť. Dlhšie nevyužívané budovy na štátnych pozemkoch na križovatke ulíc Križna a Karadžičova (oproti Konskej železnici) by mali dostať novú funkciu, sídliť v nich má Ústav pamäti národa (ÚPN). V minulom storočí na tomto území s rozlohou vyše 7 500 metrov štvorcových stál rozľahlý jednopodlažný palác v neorenesančnom štýle, ktorý dal v roku 1880 postaviť obchodník, mestský poslanec a filantrop Johan Ludwig. Koncom druhej svetovej vojny však bol objekt zbombardovaný a zachovala sa len časť, dnes známa ako Ludwigovej pavilón, ktorá bola neskôr využívaná ako hospodárska budova. Vojnovému ničeniu odolala aj budova, postavená v 30. rokoch 20. storočia ako vojenská väznica. Tá od 90. rokov slúžila ako administratívna budova, no v roku 2009 došlo k ukončeniu jej používania a odvtedy je prázdna a chátra. Keďže budovy aj priestor okolo nich

sú v nevyhovujúcom stave, ÚPN v máji 2023 vyhlásil v spolupráci s Metropolitným inštitútom Bratislavy a spoločnosťou QCM súťaž na ich revitalizáciu. Víťazom sa stal návrh z dielne architektov zerozero, ktorý do átria hlavnej päťposchodovej budovy bývalej vojenskej väznice umiestňuje vstavbu akejsi veže bez okien s rozmermi necelých 30-krát 7,5 metra. „Monolit, v ktorom sa jemne zrkadlí okolie i interiéru objektu, sa stáva abstraktným znakom celého areálu. Monolit a dáta v ňom uložené sú imperatívom poznania a pochopenia minulosti nášho národa,“ uvádza sa vo víťaznom návrhu. V tejto pristavbe s jedným podzemným a jedenástimi

nadzemnými podlažiami majú byť umiestnené sklady, kancelárie, knižnica aj múzeum. V stálej expozícii by mala verejnosť vidieť písomnosti, figuríny, nábytok či iné predmety vzťahujúce sa na dobu neslobody v rokoch 1939 až 1989. Výstavné sály budú podľa architektonického návrhu aj v suteréne Ludwigovej paláca, kde ich na prízemí doplní kaviareň a na poschodí miestnosti na prechodné ubytovanie pre potreby prevádzky Ústavu pamäti národa. Začiatkom marca vydalo mesto záväzné stanovisko, v ktorom odsúhlasilo revitalizáciu areálu v rozsahu predloženej projektovej dokumentácie. Uvádza, že realizácia je rozdelená na dve eta-

py - v prvej sa má realizovať hlavná budova s monolitom, v druhej Ludwigov pavilón. Podľa riaditeľky kancelárie ÚPN Adely Martinkovičovej by sa s prvými búracími prácami malo začať budúci rok a nové sídlo Ústavu pamäti národa by mohlo byť verejnosti prístupné na prelome rokov 2029 a 2030. Pri získaní areálu do správy sa uvažovalo o financovaní rekonštrukcie zo štátneho rozpočtu, ústav však podľa Martinkovičovej vníma súčasnú situáciu a potrebu konsolidácie, preto sa snaží nájsť aj iné

zdroje financovania. Náklady na rekonštrukciu nehnuteľností v správe ÚPN riaditeľka komentovať nechcela, nakoľko ide len o predbežný výpočet, ktorý sa ustáli až po dokončení kompletnej projektovej dokumentácie a v priebehu rekonštrukčných prác. „V súčasnosti však ešte nie je projektová dokumentácia kompletná, podaná je žiadosť o vydanie stavebného povolenia v spojenom územnom a stavebnom konaní,“ uzavrela Martinkovičová.

(ak)

Foto a vizualizácie: MIB

Lepšie priestory potrebuje aj archív

Archív mesta Bratislavy je dôležitou pamäťovou inštitúciou mesta, napriek tomu tiež sídli v nie veľmi vyhovujúcej budove v Petržalke. Dlhodobo avizované vhodnejšie a reprezentatívnejšie priestory by mohol získať jej rekonštrukciou a dostavbou.

„Archívne fondy majú celomestský, nadregionálny a tiež stredoeurópsky význam. Najstaršie listiny a dokumenty pochádzajú zo začiatku 13. storočia,“ približuje hovorca magistrátu Peter Bubl. Vybudovanie nového sídla mestského archívu, ktorý sa dlhé roky nachádza v priestorovom provizóriu, patrí dlhodobému medzi rozvojové ciele mesta v oblasti kultúrnej infraštruktúry a kultúrneho dedičstva. Pre uplynulý rok 2024 si magistrát stanovil za cieľ uskutočniť štúdiu realizovateľnosti a vytvoril pracovnú skupinu, ktorá sa zaoberala hľadaním vhodného priestorového riešenia pre nové sídlo mestského archívu. Uskutočnili sa viaceré obhliadky potenciálnych budov, no „v decembri na základe záverov pracovnej skupiny padlo rozhodnutie pokračovať a ďalej rozpracovať projektovú ideu na adrese súčasného sídla archívu, t. j. na Markovej ulici,“ priblížil Bubl.

Foto: Archív mesta Bratislavy

Legendárny Prior nahradilo logo lacného holandského reťazca

nielen obľúbeným miestom nákupov, ale aj turistickou atrakciou. Mnohí preto zostali zaskočení, keď nápis Prior Bratislava nahradilo logo holandského obchodu Action.

Trojuholniková travertínová budova Piora na vtedajšom Kyjevskom, od roku 1991 Kamennom námestí vznikla podľa projektu architekta Ivana Matušika, ktorý zaň získal prestížnu Cenu Dušana Jurkoviča. Zákazníkov lákala nielen kompletným sortimentom na obrovskej predajnej ploche 11-tisíc m², ale aj bezpultovým predajom či prvým eskalátorom v Československu. Po páde komunizmu prešiel obchodný dom viacerými zmenami vlastníkov a názvov. Určitú dobu bol prevádzkovaný americkou sieťou K-Mart, neskôr ho odkúpil britský reťazec Tesco a od roku 2019 je budova vo vlastníctve spoločnosti Mirage Shopping Center, za ktorú

rou stojí podnikateľ George Trabelssie. Nový majiteľ sa rozhodol vrátiť k pôvodnej značke, v júli 2020 požiadal o registráciu ochrannej známky Prior Bratislava a v septembri toho istého roka nechal na strechu budovy umiestniť dobre známe logo obchodného domu. V marci 2023 však Úrad priemyselného vlastníctva žiadosť o ochrannú známku zamietol a minulý mesiac žeriavom odstránili aj nápis Prior Bratislava. Dnes už sú

tak na fasáde obchodného domu len veľké logá predajní. Hovorkyňa ďalšej Trabelsieskeho spoločnosti SIRS Ivana Strelcová, na ktorú nás v špičke odkázali, odmietla špecifikovať, prečo logó Prioru odstránili a či prípadne dôjde aj k zmene názvu legendárnej budovy. „Obchodný dom na Kamennom námestí funguje denne bez ohľadu na umiestnenie názvu,“ komentovala stroho. **(ak)**

Foto: ms, Pavol Urbánek

Kamenné námestie je dnes bez ikonického nápisu aj veľkej nástennej maľby.

VYVRACIAME HOAXY: Šliapadlá na Dunaji bol len prvoaprílový žart

BRATISLAVA
Na Dunaji pribudnú elek-
trošliapadlá, na ktorých sa
od Tyršovho nábrežia až po
Devín budete môcť prepraviť
ekologicky, rýchlo a lacno. Aj
to ste sa mohli minulý mesiac
dočítať v médiách, ktoré
zverejnili tlačovú správu
spoločnosti Bolt. Ako nám
však vysvetlil jej hovorca, išlo
len o prvoprilový žart.

„Bolt spúšťa novú službu Bolt Pedal, vďaka ktorej sa bude dať priamo v aplikácii odomknúť štylové elektrošlapadlo a odviezť sa po Dunaji - bez zápch, bez stresu a navyše úplne udržiateľne,“ uvádzali zaujímavú novinku viaceré weby. PR manažér

Boltu Jan Huk v tlačovej správe z 1. apríla informoval, že šliapadlá s tichým elektromobilom predstavujú ďalší krok v rozvoji udržateľnej mestskej dopravy. Prvá jazda do 15 minút má byť zdarma, následne prevádzkovateľ určí cenu prenájmu na 12 centov

na minútu alebo 5,50 eura za deň. Ak vás zarazilo, či je takýto spôsob dopravy na mohutnom Dunaji skutočne dobrou voľbou, vedzte, že išlo o žart, ktorý si len nie všetci spojili s dátumom zverejnenia. Hoci si teda napríklad v Prahe pod hradom šliapadlo prenajať môžete, v Bratislave Bolt nič podobné nechystá. **(ak)**

Foto: Bolt

**Šliapadlá by na
Dunaji neboli
bezpečné.**

KEDYSI

DNES

www.KAMENARSTVO-ANDRASSY.sk
0905 320 476, ZNÍŽENIE CIEN AŽ O 30%

od 1 750 €

od 2 150 €

ZADARMO: 30 písmen, doplnky do 70 €,
doprava do 100 km

AKCIA: zľava 15%, pre dôchodcov 20%

KONTAKT: Šancová 112 (budova tržnice),
Bratislava **0918 504 385**

Slovnaft chce postaviť novú spaľovňu, ekológovia hovoria o hrozbe

Slovnaft počítá s tým, že časť vyrobeného tepla a elektrickej energie využije pre svoje potreby, čím čiastočne nahradí využívanie zemného plynu.

RUŽINOV

V areáli rafinérie Slovnaft má vzniknúť nové Centrum energetického zhodnotenia odpadov (CEZO), pozostávajúce z prevádzky na dotriedenie odpadu a zariadenia na zhodnocovanie odpadu. Ochránari však jeho výstavbu dôrazne odmietajú. Tvrdia, že najväčšia spaľovňa komunálnych a priemyselných odpadov na Slovensku predstavuje veľké environmentálne a zdravotné riziko.

Výstavba CEZO by sa mala uskutočniť v období rokov 2025 - 2029 a uvedenie do prevádzky sa predpokladá v roku 2029, respektíve 2030. Kapacita zariadenia má byť zhruba 300 000 ton za rok, z toho vyše dve tretiny má tvoriť štandardný zmesový komunálny odpad a jednu tretinu ťažko spracovateľný priemyselný odpad vrátane kalov zo Slovnaftu. Budovať ďalšiu veľkú spaľovňu na území Bratislavy, pár kilometrov od tej existu-

júcej, však môže podľa ministra životného prostredia Tomáša Tarabu predstavovať enormnú záťaž na životné prostredie v hlavnom meste. „Bratislava nemá problém s kapacitami na spaľovanie odpadu a skôr potrebuje modernizáciu existujúcej inštalovanej kapacity,“ uviedol. Výstavbu dôrazne odmieta aj Slovenský ochranársky snem. Projekt CEZO podľa neho predstavuje veľké environmentálne a zdravotné riziko, preto vyzýva kompetentných, aby zámer zamietli. Snem poukázal na to, že dotknutá časť Bratislavy trpí nadmernou environmentálnym so škvarou a popolom, ktoré budú obsahovať ťažké kovy a ďalšie toxické látky, či nedostatočnú úroveň čistenia spalín pri použití navrhovanej technológie čistenia, ktorá zaostáva za štandardmi používanými napríklad v Českej republike. Snem považuje projekt za rizikový aj z dôvodu umiestnenia spaľovne priamo v ochrannom

spaľovňu, „ktorej cieľom nie je riešenie problémov Bratislavy, ale zisk pre súkromného zahraničného investora na úkor zdravia a kvality života obyvateľov.“ Slovenský ochranársky snem upozornil, že zväčšenie obdemu spaľovania odpadu by znamenalo zvýšenie dopravnej záťaže v meste, nárast znečistenia ovzdušia, neodôvodnený dovoz odpadov zo širokého okolia v rozpore s princípom blízkosti a sebestačnosti pri nakladaní s odpadmi či riziko kontaminácie podzemných vôd Žitného ostrova. Rovnako problémy s následným nakladaním so škvarou a popolom, ktoré budú obsahovať ťažké kovy a ďalšie toxické látky, či nedostatočnú úroveň čistenia spalín pri použití navrhovanej technológie čistenia, ktorá zaostáva za štandardmi používanými napríklad v Českej republike. Snem považuje projekt za rizikový aj z dôvodu umiestnenia spaľovne priamo v ochrannom

ca spoločnosti Anton Molnár. Priblížil, že zariadenie má stáť na „brownfiede“, teda aktuálne nevyužívanom priestore v odľahlejšej časti areálu rafinérie Slovnaft, kde je vybudovaná priemyselná infraštruktúra a existujúca ochrana podzemných vôd.

Spoločnosť tiež deklaruje, že sleduje odborné otázky k tejto téme a načúva verejnosti tak, aby spolu so samosprávami, mestom a ministerstvom životného prostredia nastavili odpadový systém v tomto regióne. Zámer výstavby spaľovne v polovici apríla verejne prerokovali aj v Primaciálnom paláci, kde sa debaty zúčastnilo približne 120 ľudí. Negatívne sa voči výstavbe CEZO vyjadril okrem aktivistov aj opozičný parlamentný poslanec Alojz Hlina, podľa ktorého „predstavovať takýto projekt v Bratislave môžu len ľudia, ktorí ju nemajú radi.“

„Po postavení tejto spaľovne bude spaľovacia kapacita 1100 kilogramov na obyvateľa ročne. Načo je potrebná takáto (vysoká) kapacita a prečo potrebujeme odpad zväžat? Ak chcete pokoriť Bratislavu, pokorte ju tak, že maďarské smeti sa budú páliť v Bratislave,“ povedal Hlina. Predstavitelia Slovnaftu však uviedli, že odpad z Maďarska sa v novej spaľovni zhodnocovať neplánuje.

(TASR, ak)

Foto: Slovnaft

Slovnaft chce s výstavbou CEZO začať už tento rok.

UNIKÁTNA VÝSTAVA Ako naozaj vyzerá komár, mucha či mravec? Obrie modely odhaľujú všetky detaily minivtorov

RUŽINOV

Nedajte si ujsť vskutku svetovú výstavu MegaBrouci, ktorú otvorili v centre ePort neďaleko letiska. Uvidíte úžasné, do detailov prepracované obrie modely známych „hmyzákov“, ale aj exotické exempláre, medzi nimi i tie, ktoré sa menia na zombie. Fascinujúci svet hmyzu, ktorý tvoril český sochár Michal Olšiak desať rokov, sa pritom začal náhodne.

Vedeli by ste opísať, ako naozaj vyzerá komár? Takúto otázku položil Michal Olšiak viacerým svojim známym, no uspokojivú odpoveď nedostal. Jeho samého ohromilo, keď si so svojimi deťmi prvýkrát obzrel chrobáka pod makrolupou a videl všetky jeho geniálne poskladané detaily, dokonale symfóniu tvarov a farieb. Otvoril sa mu nový vesmír, vo svojej fantázii už videl celú výstavu veľkých

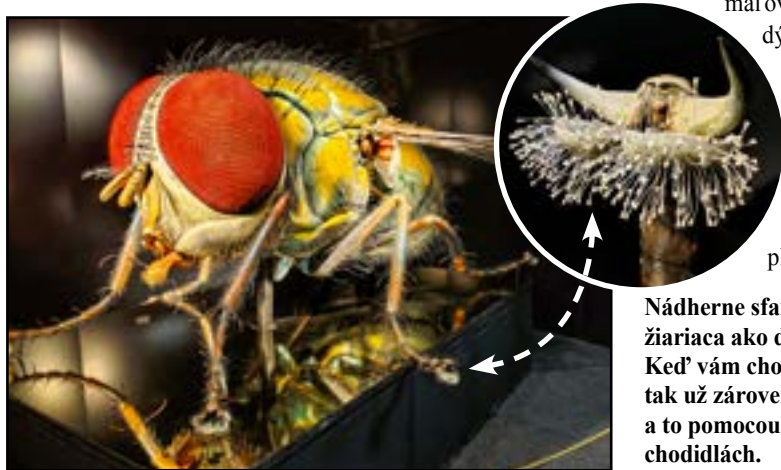
chrobákov. Nápad bol na svete.

Dlhých desať rokov pracoval Michal Olšiak so svojím tímom na tom, aby nám predstavil viac ako dvadsať obriech modelov hmyzu. Na zväčšených exponátoch si môžete pozrieť nádherné detaily telesnej stavby drobných živočíchov, akoby ste ich mali pod lupou. Zrazu naše bežné mravce, včely či muchy vidíme úplne inak, a spoznávame napríklad aj exotické tŕňovky, ktoré parazitujúce huby, živočaje sa ich telami, menia na zombie – ako, aj to sa dozvieme na výstave.

Za exponátmi, z ktorých väčšina dosahuje veľkosť až päť metrov a niektoré vážia aj tonu, je množstvo náročnej práce – stovky hodín skúmania minivtorov

Komár piskľavý osídľuje našu planétu viac ako 100 miliónov rokov, sal krv dínosaurom a dnes nám. Pri bodnutí sa jeho sósák pod kožu rozdelí na šesť ihiel, každá z nich má svoj účel.

Nádherné sfarbená mucha žiariaca ako drahokam. Keď vám chodí po jedle, tak už zároveň ochutnáva, a to pomocou chlpkov na chodidlách.

Bocydium globulare alebo tŕňovka helikoptéra. Unikátna „helma“ je veľmi dômyselnou ochranou tohto amazonského stromorasta, ktorý má v reáli veľkosť hrášku.

pod lupou, aby podľa nich vytvorili modely so všetkými detailmi, a potom samotná tvorba, desaťtisíce hodín vŕtania, brúsenia, natierania, maľovania... Každý chlpek sa musel ohnúť, namaľovať, vyvŕtať preň otvor a prilepiť ho lepidlom, každá plocha stokrát

prebrusovať, vyladiť farby. „Asi najviac ma potrápil model komára. Má totiž akoby pierka, nie chlpy ako iní hmyzíci, takže bol problém, z čoho ho vyrobiť. Skúšali sme všetko možné, nakoniec sme ich urobili z pogumovaného papiera, ktorý sa musel vysekať špeciálnymi raznicami, potom všetko dofarbovať a nakoniec každé jedno pierko dávať na nohu. Len nohu sme robili asi mesiac, bolo to šialené,“ priznal Michal Olšiak.

A ktorý model ho najviac bavil? „Mám ich rád všetky, ale asi najviac ma fascinovali práve tŕňovky, malé potvorky

z Brazílie, ktoré majú na hlave každá iné mimikry, jedno vyzerá ako helikoptéra, druhé ako kus suchého listia... To sa robí potom s láskou. Najradšej by som ich urobil všetky, sú to moji miláčikovia,“ podotkol s úsmevom výtvarník, ktorý výstavou sleduje aj iný zámer. Upozorňuje, ako rýchlo mizne hmyz z nášho sveta pre intenzívne poľnohospodárstvo, urbanizáciu či nadužívanie pesticídov, hnojív a inej chémie. Pamätáte sa, koľko ho kedysi zostávalo na predných sklách áut? Dnes takmer nič.

Foto: Matúš Husár

Viac foto na www.banoviny.sk

Objavte fascinujúci svet hmyzu

- Výstavu MegaBrouci nájdete v nákupnom centre ePort na Ivanskej ceste v Bratislave. Otvorená je každý deň okrem pondelka: v utorok až štvrtok od 9. h do 18. h, v piatok od 9. h do 19. h a v sobotu a v nedeľu od 10. h do 19. h.
- Uvidíte viac ako 20 extrémne zväčšených modelov hmyzu v nádherných detailoch akoby pod makrolupou.
- Prekvapí vás, ako naozaj vyzerajú známe druhy, a zároveň uchvátia cudzokrajné exempláre, o ktorých ste dosiaľ netušili.
- Pri každom modeli je množstvo informácií, ktoré pripravil Michal Olšiak tak, aby zaujali každého, i deti. Vedeli ste napríklad, že mravec má až dva žalúdky, alebo že mucha dokáže vzlietnuť aj smerom dozadu?
- Viac na www.megabrouci.cz/sk

Hlbokú cestu čaká premena, obnovia aj Schillerove schody

Obnovou má vzniknúť verejný priestor, ktorý podporuje pohyb pešo a zlepšuje prepojenie medzi dôležitými lokalitami.

STARÉ MESTO
Mestská časť Staré Mesto plánuje zrekonštruovať Hlbokú cestu a prilahlé Schillerove schody, ktoré už dlho neslúžia svojmu účelu. Známy je už aj víťazný projekt. „Cieľom je priniesť kvalitné,

bezpečné a estetické riešenie, ktoré zachová atmosféru tejto oázy, zlepši jej bezpečnosť a zároveň otvorí priestor novému životu. Rekonštrukcia počíta s vodozádržnými opatreniami aj krajinárskymi úpravami,“ približuje samo-

správa. Návrh na rekonštrukciu vzišiel z internej súťaže ideových návrhov, ktorú mestská časť zorganizovala. Oslovila päť architektonických štúdií, z ktorých štyri sa zapojili a tri odovzdali kompletné ideové návrhy. Ko-

misia napokon ako víťazný vybrala ten od štúdia Guldan Architects. Mestská časť ho zároveň predstavila na nedávnom verejnom stretnutí s obyvateľmi, kde si vypočula ich pripomienky. Momentálne ho doladujú tak, aby čo najlepšie reflektoval potreby lokality. Práce majú byť rozdelené na etapy. V priebehu mája a júna by mala modernizovať SPP - distribúcia svoju infraštruktúru. Na jún až september má mestská časť

naplánovanú rekonštrukciu Schillerových schodov, od júla by mala pristúpiť k obnove Hlbokej cesty. „Realizácia všetkých prác sa odhaduje do konca roka 2025/jar 2026, pričom harmonogram sa môže meniť v závislosti od stavu konaní spojených so stavbami a s nadväznosťou jednotlivých fáz,“ podotýka samospráva. (TASR)

Vizualizácie: GuldanArchitects
Viac vizualizácií nájdete na našej stránke www.banoviny.sk.

ART INVEST

**OBRÁZY
NAJLEPŠIE
PREDÁTE
V AUKCII**

Žiadne poplatky

Galeria Art Invest
Dobrovičova 7, Bratislava
Info: 0905 659 148
www.artinvest.sk

Bratislavské
Noviny

čítajte aj na webe
www.bratislavskenoviny.sk

Skrytý klenot Bratislavy: Reštaurácia WERK v Jurkovičovej teplárni

V srdci Bratislavy, v národnej kultúrnej pamiatke Jurkovičovej teplárni, sa skrýva miesto, ktoré by nemalo ujsť žiadnemu milovníkovi dobrého jedla a uvoľnenej atmosféry. Aj keď priestor pôsobí ako z Manhattanu, Werk je prístupný, nenútené mestský a bez zbytočných póz.

Reštaurácia v ikonických industriálnych priestoroch vznikla s cieľom priniesť zážitok, ktorý je poctivý, premyslený a predsa spontánny. Každý chod na tanieri ponúka príležitosť objavovať nové chute – bez toho, aby ste opustili Bratislavu.

Nové menu je postavené na myšlienke zdieľania a rozmanitosti – množstvo jedál servírujú vo forme tapas, vďaka čomu si hostia môžu vychutnať viac chutí naraz. Ako hovorí Brand Chef Tomáš Falb: „*Chceli sme WERK spraviť ešte viac medzinárodný, ale zároveň autentický. Inšpirovali sme sa typickými jedlami*

z rôznych kútov sveta, no vždy im dávame náš vlastný twist.“

Vo WERKu si dávajú záležať na remesle, sezónnosti aj udržateľnosti. Domáce cestoviny, vlastné pečivo, fermentované limonády či nealko koktaily pripravujú od základu. Čoskoro sa môžete tešiť aj na nové koktaily inšpirované umením. A káva? Tú si pražia sami – výhradne pre svoju reštauráciu.

„Rešpekt k surovinám považujem za základ. Práca v michelinskej reštaurácii ma naučila, aký dôležitý je dôraz na detail, čerstvosť a individuálny prístup ku každej ingrediencii – a presne to sa snažím uplatňovať aj vo WERku,“ hovorí šéfkuchár Adam Vasko.

Spomedzi jedál odporúčajú ochutnať fritované krevety v kokosovom cestíčku, avokádový tatarák, krevetové rizoto, empanadas, pistáciový

lava cake či mango pavlovu s mliečnou ryžou. Pochutnajú si tu milovníci mäsa aj vegetariáni. Najmenší gurmáni si tiež prídu na svoje – v detskom menu nechýbajú obľúbené cestoviny aj niečo sladké.

WERK je o bežných chvíľach aj spontánnych zážitkoch – či už ide o večeru s priateľmi, rodinný obed alebo pracovné stretnutie. Bez veľkých plánov – stačí prísť. „*Chceme, aby si ľudia odniesli dobrý pocit z niečoho, čo možno už poznajú, ale v podobe, ktorá ich prekvapí. Aby sa vrátili k základom chuti, no zároveň zažili niečo nové. A aby cítili, že za každým jedlom je reálna práca a premýšľanie,*“ dodáva Adam.

Projekt nového Istropolisu: Tieto zmeny Trnavské mýto dlho potrebovalo

Ak ste si doteraz Trnavské mýto spájali len s dopravnou križovatkou a tranzitnou zónou, čoskoro sa to zmení. Projekt Istropolis prinesie nový kultúrny a spoločenský priestor, kde sa bude prelínať mestský život s kvalitným bývaním, prácou a oddychom. Čo však táto zmena znamená pre Bratislavčanov? Stane sa z Trnavského mýta miesto, kde ľudia budú chcieť tráviť svoj voľný čas?

Bratislava získa moderné centrum mestského života

Hlavné mesto už dlho volá po modernej kultúrno-spoločenskej hale. Tá v Istropolise, s kapacitou 3 000 miest, má ambíciu stať sa priestorom, ktorý konečne ponúkne špičkové podmienky pre koncerty, konferencie aj spoločenské podujatia. „Chceme vytvoriť priestor, ktorý bude slúžiť všetkým – od fanúšikov hudby cez firmy organizujúce konferencie až po ľudí, ktorí hľadajú miesto na inšpiratívne stretnutia,“ hovorí Martin Šramko, riaditeľ spoločnosti Immocap. Halu navrhovali architekti z holandského ateliéru KCAP v spolupráci s holandsko-nemeckým štúdiom Cityförfster. Akustické a dispozičné riešenie nového kultúrno-spoločenského stánku vytvorili odborníci z britskej firmy Charcoalblue. Tím známy svojimi akustickými riešeniami v popredných európskych koncertných sálach prinesie do Bratislavy unikátny koncept sály s pôdorysom vajčka, ktorý zaručí špičkové akustické vlastnosti v každom bode haly. Z dielne svetoznámeho akustického štúdia vzišli legendárne priestory ako Royal Albert Hall, Alexandra Palace, Centre for Music v Londýne, Liverpool Philharmonic Hall, Massey Hall v Toronte či Queen Elisabeth Hall v Antverpách.

Okrem kultúrnej haly vznikne v Istropolise aj 600 nových bytov a kancelárske priestory pre 5 000 zamestnancov. Nové námestia a komunitný park majú pomôcť vytvoriť priestor, ktorý bude viac než len súborom moderných budov. Mesto potrebuje miesta, kde sa ľudia môžu stretávať a tráviť čas bez toho, aby boli obklopení rušnou dopravou či betónovými plochami. „Našou snahou je vrátiť život na

Trnavské mýto a to sa nám podarí najmä tým, že zmeníme zónu z prestupnej stanice na destináciu. Chceme ponúknuť pestrú paletu dôvodov, prečo sa v Istropolise oplatí tráviť čas, či už ide o kultúru, prácu, voľný čas alebo nezáväznú stretnutie s priateľmi,“ dodáva Šramko. Veľkou zmenou prejde aj verejný priestor. Súčasťou projektu sú dve nové námestia s fontánami a rozsiahly park, ktorý svojou rozlohou prekoná aj Hlavné námestie v centre Bratislavy. Projekt sa snaží reflektovať potrebu metropoly vytvárať miesta, kde sa ľudia môžu nielen zastaviť, ale aj aktívne tráviť voľný čas – či už pri vodných prvkoch, v tieni stromov alebo v komunitných zónach, ktoré budú určené na relax, šport či susedské stretnutia.

Mesto pre ľudí, nie pre autá

Jednou z najvýraznejších zmien bude nový prístup k doprave. Trnavské mýto je dnes jedným z najvyťaženejších dopravných bodov Bratislavy, no projekt Istropolis sa snaží priniesť iný pohľad na mobilitu. Očakáva sa výrazné rozšírenie peších zón, vznik nových cyklotrás a prepojenie priestoru s verejnou dopravou. To významne prispeje k tomu, že sa Trnavské mýto postupne zmení z tranzitného bodu na miesto, kde sa ľudia budú chcieť zdržiavať. Veľké, doslova zelené zmeny čakajú aj Škultétyho ulicu. Vďaka novému návrhu so solídnym objemom novej zelene vznikne široká prejazdná ulica s pocitom pešej zóny a bohatou flórou vytvárajúcou prirodzenú ochranu medzi dopravou a verejným priestorom.

Zaujímavým prvkom Istropolisu bude aj centrálny riadený energetický koncept, ktorý prepojí jednot-

livé budovy a umožní efektívne využívanie energie. Fotovoltické panely, tepelné čerpadlá a využívanie zvyškového tepla prispievajú k zníženiu uhlíkovej stopy celého projektu. Významnú úlohu v tomto smere zohrá aj premyslená zeleň – stromy, trávnaté plochy a vodné prvky zlepšia mikroklimu a pomôžu Bratislave bojovať s prehrievaním mesta v letných mesiacoch. Hoci sa projekt zameriava na moderné riešenia, nezabúda ani na históriu. Niektoré z pôvodných artefaktov z bývalého Domu odborov budú zachované a nanovo začlenené do verejných priestorov. Medzi nimi sú aj mozaiky a umelecké diela, ktoré boli súčasťou pôvodného objektu. Projekt nového Istropolisu tak bude nielen symbolom inovácie, ale aj prirodzeným pokračovaním kultúrnej identity miesta. Prvá fáza výstavby Istropolisu začne v lete 2025 a už o dva a pol roka by mohli byť hotové prvé budovy. Kultúrno-spoločenská hala by mala byť dokončená v roku 2029. Istropolis sa tak môže stať miestom stretnutí, ktoré premení nielen Trnavské mýto, ale aj celkové vnímanie toho, ako by mala vyzeráť moderná Bratislava. ■

Ako môže vyzerat' premena starého letiska vo Vajnorochoch?

Plynulý prechod medzi súčasným a novým
Urbanistický návrh novej štvrte prichádza z dielne ateliéru Compass Architekti. Spolu s JTRE prezentujú budúcnosť lokality, ktorá bola dlhé roky prehliadaná. V minulosti sa v území nachádzalo prvé bratislavské letisko. V roku 2007 bolo uzavreté a odvtedy sa územie s veľkosťou cca 80 hektárov takmer nevyužíva. Vajnory si zakladajú na svojom vidieckom charaktere. Mestská časť má bohatú históriu, ale chýba jej pľnohospodnotne rozvinutá infraštruktúra a dostatok ďalších mestských funkcií, ako je občianska vybavenosť, zdravotnícke zariadenia či pracovné miesta. Plánovaná štvrť chce túto situáciu zlepšiť. Nemá byť len atraktívnym miestom pre život, ktoré prinesie dostupné bývanie, ale aj prínosom pre súčasných obyvateľov Vajnor.

„Naším cieľom nie je rozvoj Vajnor na obrovskú mestskú štvrť s novou zástavbou, ale výstavba samostatnej štvrte s vlastným charakterom, identitou a najmä občianskou vybavenosťou, ktorá bude zároveň dobrým susedom súčasných Vajnor.“
Juraj Benetin, architekt projektu, Compass Architekti

Lokálne centrá, kde je všetko na dosah
Vízia novej štvrte na starom letisku je v súlade s filozofiou polycentrického rozvoja mesta, ktorá po-

zostáva z vytvárania viacerých menších lokálnych centier naprieč celým mestom. Premyslené budovanie nových štvrtí znižuje tlak na centrum mesta a podporuje rozvoj jeho okrajových častí. Rozvoj mesta v jeho hraniciach je zároveň želanou odpoveďou na odliv obyvateľov do obcí v okolí hlavného mesta, ktorý v posledných rokoch nabral významné rozmery.

„Polycentrické mesto nemá jedno centrálné jadro, ale tvorí ho viacero rozptýlených lokálnych centier. Takáto sieť prináša obyvateľom pľnohospodnotný život priamo v mieste ich bydliska a zároveň rovnomerne zlepšuje kvalitu života v rôznych častiach Bratislavy.“
Pavel Pelikán, výkonný riaditeľ, JTRE

Nová štvrť vo Vajnorochoch sa stane jedným z takýchto lokálnych centier. Bude to 15-minútová štvrť, kde budú všetky dôležité funkcie a služby dostupné v pešej vzdialenosti. Základný koncept spočíva vo vytvorení série susedstiev po obvode územia, ktorého jadrom bude veľký centrálny park s rozlohou 11 hektárov. Rozvíjať sa tu bude zástavba mestských domov, polootvorených blokov či rodinných domov. Malomestská miera zástavby by mala zodpovedať vhodnému kompromisu medzi vidieckou zástavbou Vajnor a komplexnou 15-minútovou štvrťou. Každé susedstvo by malo mať vlastné centrum s námestím a so službami, ako sú

Lokalita starého letiska prináša víziu štvrte, ktorá sľubuje nielen kvalitné a dostupné bývanie, ale aj jeden z najväčších verejných parkov v Bratislave. Štvrť, ktorá je plánovaná v súlade s konceptom polycentrického mesta, zohľadní potreby miestnej komunity vo Vajnorochoch, ponúkne pestrú škálu služieb, pracovné príležitosti a pomôže pri riešení problémov s dopravou a manažmentom vody v území. Developer JTRE a Compass Architekti pripravujú transformáciu územia, ktorá umožní premeniť lokalitu nefunkčného letiska na pľnohospodnotnú mestskú štvrť.

materská škola, domov sociálnych služieb či obchody. Súčasťou štvrte bude sieť chodníkov pre peších a trasy pre cyklistov, ktoré umožnia pohodlný a jednoduchý pohyb po celom území vrátane prepojenia s územím súčasných Vajnor.

Príroda v hlavnej úlohe
Nová štvrť na starom letisku bude dôkazom, že príroda môže byť nielen vítanou súčasťou urbanizovaného prostredia, ale aj pomocníkom pri riešení aktuálnych ekologických výziev. V jej srdci vznikne rozsiahly verejný park, ktorý nebude iba miestom aktívneho oddychu, ale aj kľúčom k zmierňovaniu environmentálnych vplyvov, zachytávaniu a udržiavaniu vody v území a ochladzovaniu prostredia. Park bude slúžiť na manažovanie vody v území, čím prispeje k jeho ekologickej stabilite. Na riešení vodného manažmentu spolupracujú odborníci zo SHMÚ a experti na hydrológiu a hydrauliku povrchových a podzemných vôd z celosvetového DHI GROUP.

„V novej štvrti pracujeme s konceptom modro-zelenej infraštruktúry, ktorá umožní efektívne zachytávať a využívať dažďovú vodu, čím sa predídzie záplavám, zmiernia sa vlny horúčav a zlepši sa mikroklima.“
Marián Kučera, vodohospodár, DHI GROUP

Výzvou pre zachytávanie vody je podložie s malou priepustnosťou, ktoré má vplyv na vsakovanie vody do pôdy. Efektívne zadržiavanie a využívanie dažďovej vody v celom území umožní prepojený systém zeleno-modrej infraštruktúry. Navrhované riešenia sú pre celkový rozvoj lokality veľkou príležitosťou.

„Spodná časť parku bude vyhradená na zadržanie dažďovej vody, čím vytvoríme vhodné podmienky na vznik rôznych spoločenstiev rastlín a živočíchov.“
Michal Marcinov, krajinný architekt, ateliér LABAK

Nové električkové trate a rozšírenie dopravných prepojení
Jedným z predpokladov vzniku novej udržateľnej štvrte je rozvoj dopravnej infraštruktúry v území. Vajnory dlhodobo zápasia s rozsiahlymi dopravnými zápchami, ktoré sa zvyčajne tvoria už pri vajnorskom nadjazde, na kruhovom objazde zo smeru Čiernej vody a Rače. Vznik novej štvrte pomôže akcelerovať procesy riešenia dopravnej situácie v území v spolupráci so samosprávou, relevantnými partnermi a ďalšími aktérmi, ktorí plánujú rozvoj iných lokalít vo Vajnorochoch. Urbanistická štúdia počítá s rozšírením viacerých dopravných prepojení vrátane výstavby novej električkovej trate od Zlatých pieskov a rozšírenej siete cyklotrás. Automobilovú dopravu výrazne odľahčí dokončenie chýbajúcej diaľničnej križovatky D1/D4, rozšírenie vajnorského nadjazdu a Rybníčnej ulice, ako aj prebudovanie existujúceho kruhového objazdu pri OC Vajnoria na svetelne riadenú križovatku, ktorá bude priepustnejšia. Všetky tieto riešenia výrazne zlepšia plynulosť dopravy v území.

Dôležité v dlhodobom horizonte bude podporiť verejnú dopravu v kombinácii električkových tratí a vnútromestskej železnice. Železničná stanica Vajnory by mohla slúžiť ako terminál integrovanej osobnej dopravy (TIOp), kde by sa prímestské vlak-ky lepšie prepojili s bratislavskou MHD.

„Predĺženie električkovej trate zo Zlatých pieskov cez vajnorský nadjazd na staré letisko je optimálnym riešením verejnej dopravy, no vyžaduje kritickú masu obyvateľov.“
Juraj Benetin, architekt projektu, Compass Architekti

Plánovaná štvrť na starom letisku sa má rozvíjať postupne po etapách ešte desiatky rokov. Jej budúcnosť stojí na vypracovaní urbanistickej štúdie a následnej zmene územného plánu. Kľúčové však je, že nová štvrť má potenciál stať sa dobrým susedom, ktorý môže Vajnorčanom a Vajnorčankám priniesť riešenia v doprave, hospodárení s vodou a zároveň ponúknuť potrebnú vybavenosť i zeleň v tesnej blízkosti ich domova.

Nová cesta pri Slnčniciach

PETRŽALKA

Developerská spoločnosť Cresco Real Estate spustila výstavbu cestnej infraštruktúry v lokalite rezidenčnej štvrte Slnčnice - Zóna mesto pri Panónskej ceste.

Pôvodná obslužná cestná komunikácia prejde kompletnou prestavbou, čím sa plynulo napojí na Panónsku cestu. Práce sú rozdelené na etapy, potvrdiť by mali do septembra. (TASR)

Doučovanie detí

BRATISLAVA Mestská nájomná agentúra pomáha okrem zlepšovania dostupnosti bývania pre ľudí v núdzi už aj s doučovaním detí z jednorodičovských rodín.

Dobrovoľníci s deťmi pripravujú úlohy, dovysvetľujú učivo alebo sa len rozprávajú. Okrem zlepšenia študijných výsledkov sa tak obnovuje aj dôvera detí v dospelých, čo je neraz rovnako dôležité. (ak)

Foto: shutterstock

Manažér Interu otvorene o basketbale: Veríme, že naše talenty si zahrajú aj v NBA

BRATISLAVA

História basketbalového klubu Inter sa začala písať v roku 1963 a odvtedy vchoval množstvo talentov. Aj o nich sme sa rozprávali s generálnym manažérom Michalom Ondrušom.

Je basketbal pre dnešnú Bratislavu a Bratislavčanov moderný, zaujímavý?

Dnešný Inter BA sa snaží priniesť Bratislavčanom basketbal vo formáte, ktorý je úspešný vo veľkých svetových basketbalových ligách. Okrem kvality v hráčskom kádri je každý basketbalový zápas podujatím, ktoré so sebou prináša bohatý sprievodný program a pravidelnú prítomnosť zaujímavých osobností nielen zo športového života.

Bratislavský Inter bol vždy pojmom a silnou značkou. Vrátil sa k sláve, alebo sa posunul na vyšší level?

Značka Inter Bratislava má svoj cveng na Slovensku a možno ešte väčší za hranicami. Úspechy tejto značky sú v mnohých ohľadoch nenapodobiteľné. V súčasnosti sa snažíme o to, aby sme dokázali nadviazať nielen na obrovské športové výsledky z minulosti, ale predovšetkým chceme byť viac než konkurencieschopní v širokom spektre kultúrnych, športových a spoločenských eventov, čo je v súčasnosti veľkou výzvou.

Je záujem detí o tento šport?

Každoročne evidujeme seriózny záujem detí a rodičov o basketbal v prípravkách našej mládežníckej akadémie, čo nás veľmi teší. Sme radi, že dlhoročná práca vo výchove mladých basketbalistov, reprezentantov prináša svoje ovocie a láka pod deravé koše nové nádeje.

Sú športy, ktoré sú pre rodičov finančne náročné. Aký je basketbal?

V aktuálnych podmienkach bratislavského športu nie je jednoduché zabezpečiť profesionálne podmienky pre mládežnícky basketbal a je potrebné otvorene priznať, že bez príspevkov na činnosť zo strany rodičov je nemožné vytvoriť požadovanú kvalitu tréningového procesu s cieľom nielen rozvíjať špičkových hráčov, ale predovšetkým vychovať zodpovedných a kultúrnych mladých ľudí.

Vieme vychovať v Bratislave talenty?

Vychovávať talenty je jedným z kľúčových cieľov našej basketbalovej akadémie. Mená ako Timotej Malovec či Sebastián Rančík sú toho len dôkazom a každoročne pribúdajú ďalší. Aj vďaka významným úspechom našich mládežníckych družstiev na turnajoch v zahraničí sme presvedčení, že produkcia talentov a ich kvalita bude po-

kračovať. Naši chlapci majú všetky predpoklady, aby sa presadili nielen na slovenskom, ale aj zahraničnom basketbalovom trhu.

V európskej súťaži ENBL ste skončili na štvrtom mieste. Ste spokojný s výsledkom?

Nie je žiadnym tajomstvom, že sme do ENBL vstupovali s veľkým rešpektom a nejasnými očakávaniami bez veľkohubých vyjadrení. Nakoniec z toho bola senzáčná bilancia 8 výhier a 0 prehiev v základnej skupine, s ľahkosťou zvládnuté štvrté finále a dokonca úspešná kandidatura na organizáciu finálového turnaja. V ňom sme síce po dvoch mimoriadne tesných prehrách vypili kalich horkosti až do dna, ale naše účinkovanie v tomto európskom pohári hodnotíme ako veľmi vydaté. Táto medzinárodná skúsenosť nás oprávňuje dávať si vysoké ciele a mať smelé ambície do budúcnosti.

V slovenských basketbalových mužstvách pôsobí množstvo zahraničných hráčov. Myslíte si, že slovenskí hráči majú dostatok priestoru na presadenie, rozvoj a rast?

Medzinárodná pestrosť v basketbalových kolektívoch je bežným javom v celom basketbalovom svete. Zahraniční hráči prinášajú kvalitu a atraktivitu, pri kto-

rej získavajú domáci borci nové skúsenosti a potrebnú konkurenciu pre svoj rozvoj. Aj počas prebiehajúcej sezóny môžeme s radosťou konštatovať, že pod dobrými výsledkami basketbalového Interu sú výrazne podpísaní aj Slováci. Dlhodobu sa snažíme o zapracovanie vlastných odchovancov z mládežníckej akadémie do mužského kádru a verím, že ich bude v budúcnosti čo najviac.

Koľko zarábajú profesionálni hráči v Interi?

Z pohľadu klubu vskutku dosť, z pohľadu hráča tam bude vždy priestor na zlepšenie. (smiech)

Vidíte medzi mladými slovenskými hráčmi talent, ktorý by sa mohol presadiť v NBA, alebo aspoň na európskej špičkovej úrovni?

Všetci v klube veľmi faníme nielen našim vlastným odchovancom, ale všetkým slovenským hráčom a tešíme sa z každého úspechu v zahraničných ligách. Vkladáme veľké nádeje a očakávania do spomenutých mien Malovec a Rančík, ktorí majú reálnu šancu ukázať sa v najlepších ligách a tajne snívame, že aj v NBA.

Čo chcete dosiahnuť s bratislavským Interom? Čo je váš sen na najbližšie roky?

Našou túžbou je vrátiť sa na slovenský ligový trón a pravidelne sa nielen zúčastňovať, ale aj prinášať dobré výsledky z európskych pohárových súťaží. Je pre nás dôležité a kľúčové, aby nás v tejto našej kampani podporoval čo najväčší počet fanúšikov, či už priamo v hale alebo pri televíznych obrazovkách. Verím, že sa práve prebiehajúcom play-off dočkáme v našom domovskom stánku - Gopass aréne na Pasienkoch rekordnej návštevy. (lb)

Foto: TASR

VÝBORNE SA NAJETE: Menučková reštaurácia v Ružinove ponúka veľké porcie obľúbených jedál

Gurmánsky dvor u Oravca nájdete v Ružinove. Majiteľ Michal Il'ko zbiera skúsenosti v gastronómii v Rakúsku.

Ak sa chcete dobre naobedovať, Gurmánsky dvor u Oravca v Prievoze je určite dobrou voľbou. Svoje služby ponúka v priateľskom dvore na Stachanovskej neďaleko Mierovej ulice. Mnohých prekvapí, keď sa v širšom centre Bratislavy ocitnú odrazu vo vidieckom prostredí rodinných domov, ktoré priam pozývajú na tradičnú českú a slovenskú kuchyň.

„Hoci mám vyštudovanú Vysokú školu ekonomickú, vždy som chcel podnikáť v gastronómii,“ prezrádza majiteľ reštaurácie Michal Il'ko. Nakoniec sa mu sen splnil, no predtým zbierať cenné skúsenosti v gastronómii v zahraničí, konkrétne v susednom Rakúsku, kde pracoval v hoteli. A práve tu získané znalosti sa snaží preniesť aj na Slovensko. Podnik zo za-

čiatku viedol spolu so svojím bratom. Reštaurácia v bratislavskom Prievoze sa zameriava najmä na obedové menu a spoločenské akcie. Zákazníkom ponúka priateľské prostredie a kvalitné jedlo za výbornú cenu. „Jedlá pripravujeme iba z kvalitných a čerstvých surovín, to je nevyhnutný základ, tu nemôžete robiť kompromisy,“ vysvetľuje Michal. Prednosťou podniku oproti väčšine konkurencie je veľkosť porcií, ktoré sú väčšie ako vo väčšine prevádzok. Kým inde ponúkajú obvykle 120 až 150 gramov mäsa, tu by to malo byť 170 až 200 gramov. Obedové menu si dáte za cenu od 6,90 do 8,50 eura vrátane polievky, pričom donášku si môžete objednať aj online na stránke gurmanskyydvor.sk. Vybrať si môžete zo šiestich klasických jedál a dvoch polievok. „Zameriavame sa na slovensko-českú kuchyň, ale nebojíme sa ísť aj do zahraničných pokrmov. Snažíme sa vyhovieť všetkým,

teda okrem mäsa si u nás vždy nájdete svoje jedlo aj vegetarián,“ približuje Michal. I preto, hoci je reštaurácia denne otvorená iba štyri hodiny od 10:30 do 14:30 h, býva v nej plno. Okrem obľúbených jedál, ako je rezeň, syr či „vepřo-knedlo-zelo“ si zákazníci obľúbili aj tortillu s trhaným mäsom či hamburgery. Ani mimo obeda tu však nebýva pusto, reštaurácia sa postupne stáva obľúbenou aj na spoločenské

akcie. Zákazníkom ponúka ideálne miesto na oslavy svadieb, promócií, teambuildingy či kary. Okrem interiéru je totiž k dispozícii i posedenie na príjemnej terase s fontánkou či trampolínou, na ktorej sa zabavia deti. Hoci sa dnes do reštaurácie zákazníci vracajú, nebolo to vždy jednoduché. „Na začiatku sme čelili silnej konkurencii, konkrétne prevádzke vzdialenej iba desať metrov

od nás, v čele ktorej stáli skúsení podnikatelia pripravení využiť každé naše zaváhanie,“ spomína Michal s tým, že pred rokmi mal o budúcnosť reštaurácie vážne obavy. „Dnes viem, že úspech reštaurácie závisí od detailov a kvalitného personálu,“ uzatvára Michal Il'ko s tým, že v súčasnosti môže byť na svoju reštauráciu hrdý. ■

Foto: Matúš Husár, gurmanskyydvor.sk

Reštaurácia sa okrem obedového menu špecializuje na spoločenské akcie.

VÝKUP

MINCE - BANKOVKY

0902 168 083 www.horinka.sk

Zdravé mestá sa rozvíjajú naprieč celým svojím územím. Kniha ROZUMNE RASTÚCE MESTO otvára diskusiu o polycentrickej Bratislave

Nová kniha Rozumne rastúce mesto s podtitulom Ako tvoriť pestrú, prepojenú, polycentrickú Bratislavu hovorí o tom, prečo by sa Bratislava mala stať polycentrickým mestom a aké konkrétne kroky by smerom k tejto vízii mala podniknúť. Príďte na uvedenie a krst knihy 19. mája v Starej tržnici, kde budeme spoločne s autormi knihy a ďalšími odborníkmi diskutovať o zdravom rozvoji Bratislavy.

Bratislava stojí pred mnohými výzvami spojenými s rastom a urbanizáciou. Na jej rozvoj má vplyv zhoršujúca sa dostupnosť bývania a zároveň masívna výstavba za jej hranicami, ktorá mestu škodí. Kľúčovou otázkou tak je, ako rozvojom mesta zlepšiť nielen dostupnosť bývania, ale najmä kvalitu života obyvateľov naprieč celým mestom. Nová publikácia s názvom Rozumne rastúce mesto otvára potrebnú diskusiu o tom, ako môže Brati-

slava zdravo rásť a stať sa kvalitnejším miestom na život.

Kniha Rozumne rastúce mesto cez konkrétne príklady a hlasy odborníkov a odborníčok predstavuje víziu Bratislavy ako polycentrického mesta, ktoré nemá jedno centrálné jadro, ale tvorí ho viacero geograficky rozptýlených lokálnych centier. Mesto sa tak rozvíja naprieč celým svojím územím a súbežne

na viacerých miestach naraz a prispieva ku kvalitnejšiemu životu obyvateľov vo všetkých častiach mesta.

Publikácia však nie je len teoretickým dielom, ale najmä praktickým sprievodcom, ktorý prostredníctvom názorov odborníkov z rôznych oblastí – urbanizmu, architektúry, životného prostredia, dopravy a verejnej správy – ponúka návod na zdravý rozvoj a budúcnosť nášho hlavného mesta.

Bratislava ako polycentrické mesto

Zámerom knihy Rozumne rastúce mesto je nájsť priestor na taký rozvoj nášho hlavného mesta, ktorý mu pomôže rozumne rásť a zabezpečiť kontinuitu v jeho plánovaní. Základom jej vízie je mesto, v ktorom sa život neodohráva len v centre, ale naprieč celým jeho územím. Je to polycentrické mesto, ktoré je dostupné na krátke vzdialenosti a postavené na živých

verejných priestoroch, fungujúcej doprave, rozmanitých službách a vysokej klimatickej odolnosti.

„Bratislava sa pre svoju plošnú rozťahanosť a nízkú hustotu zaľudnenia rozvíja nekompaktne. Polycentrizmus sa jej tak prirodzene ponúka ako riešenie pri plánovaní budúceho rozvoja, ktorý zohľadňuje jej jedinečnú polohu a históriu.“

Juraj Benetin,
autor knihy Rozumne rastúce mesto

Polycentrická Bratislava s lokálnymi centrami môže vznikáť na viacerých miestach, keď paralelne rozvíjame jej okraje, transformujeme nevyužívané zanedbané miesta a dopĺňame už existujúcu štruktúru. Dôležité je, aby sa všetky tri piliere zdravého rastu diali naraz.

Tri piliere zdravého rastu

- Rozvíjať okrajové miesta a nevyužívané plochy a vytvárať nové rôznorodé štvrte v hraniciach mesta.
- Pretvárať spiace miesta a nevyužívané územia, ako sú priemyselné areály a brownfieldy, na moderné a funkčné mestské štvrte.
- Citlivo dopĺňať existujúcu mestskú štruktúru s ohľadom na charakter okolia a potreby obyvateľov.

Vznikne tak hustá sieť lokálnych centier naprieč celým mestom, ktorá prinesie plnohodnotný život priamo v mieste bydliska. Obyvatelia v rámci lokálnych centier nájdu všetko, čo potrebujú na kvalitný život, bývanie, prácu a oddych, v približne 15-minútovej pešej dostupnosti od domu.

Čo v knihe nájdete

Rozumne rastúce mesto sa skladá zo šiestich navzájom prepojených kapitol. Prvá kapitola opisuje dnešnú Bratislavu – ako ju ovplyvnila jej jedinečná minulosť, prečo sa rozrástla za hranicami mesta a aká je kvalita jej služieb, infraštruktúry, verejných priestorov a zelene.

Druhá kapitola vysvetľuje, čo je polycentrický rozvoj mesta a prečo je dobré rozvíjať Bratislavu práve polycentricky. Zároveň ukazuje konkrétne miesta s potenciálom prispieť k vytvoreniu polycentrickej Bratislavy.

Tretiu kapitolu tvoria rozhovory s odborníkmi ako Carlos Moreno či David West, ktorí vysvetľujú, ako rozvíjať živé lokálne centrá, ktoré sú priateľské k ľuďom, prostrediu a zároveň odolné proti klimatickým výzvam.

Vo štvrtjej kapitole kniha ukazuje konkrétne lokality v Bratislave, kde v súčasnosti môžeme rozvíjať kvalitné štvrte podľa myšlienky polycentrického mesta. Opisuje plánované projekty, ktoré sú v súlade s platným územným plánom Bratislavy, ale aj vízie, ktoré zatiaľ nie sú v súlade s územným plá-

nom, no výrazne podporujú koncept polycentrickej štruktúry mesta.

Piata kapitola predstavuje zahraničné aj lokálne projekty, ktoré prispievajú k myšlienke polycentrického mesta. V poslednej kapitole kniha predstavuje päť krokov, ktorými sa Bratislava môže priblížiť k rozumnému rastu. Kroky vznikali v spolupráci s expertmi z rôznych odvetví mestotvorby, napríklad s urbanistami Petrom Gerom či Igorom Markom.

Tím, ktorý stojí za knihou

Hlavnú odbornú koncepciu knihy a kurátorský výber projektov zostavili architekt Juraj Benetin z ateliéru Compass Architekti a urbanistka Miroslava Argalášová. Autorsky sa na knihe podieľal aj dizajné a komunikačný stratég Martin Jenča zo štúdia Büro Milk, ktoré s ateliérom Compass Architekti dlhodobo spolupracuje na propagácii kvalitných projektov, akými sú napríklad štvrte Nové Lido či staré letisko vo Vajnorocho.

Definitívnu podobu knihy pomohol formulovať široký kolektív odborníkov a odborníčok z Bratislavy aj zo zahraničia. Patrí medzi nich urbanista Peter Gero, urbanista a autor konceptu 15-minútového mesta Carlos Moreno, architekt Igor Marko, urbanistka Milota Sidorová, architekt a urbanista Peter Bednár, bývalá viceprimátorka Viedne Maria Vassilakou, geografi Martin Šveda a Pavel Šuška, krajinný architekt Michal Marcinov, urbanista David West a mnohí ďalší.

Hlavným partnerom pre vydanie publikácie sa stala spoločnosť JTRE, ktorá vo svojich projektoch dlhodobo presadzuje princípy udržateľného a polycentrického rozvoja Bratislavy. Aj vďaka tomuto partnerstvu sa môžu myšlienky o rozumnom mestskom rozvoji šíriť ďalej.

Hlavné posolstvá publikácie

Rast mesta nie je problém, rast mesta je riešenie. Rozumný rast mesta môže pomôcť riešiť nedostatok aj dostupnosť bývania, zlepšiť kvalitu vybavenosti a služieb v blízkosti domova, podporiť tvorbu verejných priestorov a celkovo zvýšiť kvalitu života.

Polycentrizmus je pre Bratislavu prirodzeným riešením pri plánovaní jej budúceho rozvoja.

Jedinečná história a poloha Bratislavu predurčujú na polycentrický rozvoj. Mesto rástlo spájaním menších obcí na svojom okraji, ktoré však neboli dostatočne prepojené. Do územia mesta sa navyše vnárajú Malé Karpaty, Devínska Kobyla, Dunaj a lužné lesy, v dôsledku čoho sa mesto rozrástá skôr do dĺžky. Polycentrizmus sa tak Bratislave prirodzene ponúka ako rozumné riešenie pri plánovaní budúceho rozvoja mesta.

Súčasný územný plán spomaľuje napĺňanie rozvojového potenciálu mesta.

Územný plán Bratislavy namiesto efektívneho spájania funkcií rozdeľuje mesto na jednoúčelové zóny. Dôsledkom sú štvrte, kde sú bývanie, práca a služby oddelené a ľudia sú odkázaní na autá. Nový územný plán a jeho príprava budú preto zásadné pre budúci rozvoj mesta. Ambíciou knihy je, aby jej myšlienky a projekty slúžili ako podklad pre prípravu nového územného plánu.

Kontinuita v rozvoji mesta je kľúčová.

Dlhodobé ciele v rámci rozvoja mesta by mali zostať jasné a stabilné, aj keď k nim môžeme dospieť rôznymi spôsobmi. Ich postupnú realizáciu by však nemali ohrozovať zmeny vo vedení mesta alebo krajiny.

Kľúčom k lepšej budúcnosti Bratislavy je diskusia o zdravom raste, ktorú otvára aj kniha Rozumne rastúce mesto. Formovanie mesta do podoby moderného, dostupného a najmä príjemného a kvalitného miesta na život si vyžaduje spoluprácu odborníkov verejnosti, samosprávy a obyvateľov. Pridajte sa na cestu k rozumnému rastúcej Bratislave 19. mája v Starej tržnici. ■

Pozývame vás premýšľať o Bratislave inak – ako o meste, ktoré rastie rozumne: pestro, prepojené a kvalitne.

- Zúčastnite sa na uvedení knihy 19. mája o 18:00 v Starej tržnici, kde budete mať možnosť stretnúť sa s autormi a ďalšími odborníkmi a diskutovať o témach knihy.
- Navštívte webovú stránku www.rozumnerastucemesto.sk kde nájdete ďalšie informácie o knihe a jej autoroch.
- Sledujte sociálne siete Spojenej Bratislavy, kde nájdete ďalšie články, rozšírené témy a informácie o chystaných podujatiach a workshopoch ku knihe.

ŠPORTOVÉ PODUJATIA V MESTE:
Príďte fančiť našim

BRATISLAVA Pozrite si typy na zaujímavé športové stretnutia, ktoré sa konajú na domácej pôde bratislavských tímov. Dátumy sa môžu v priebehu mesiaca me-

niť, preto si ich vopred overte na ich webovej stránke. Ak viete o ďalšom zaujímavom podujatí pre športových fanúšikov, napíšte nám na redakcia @banoviny.sk. (bn)

Futbal		
4. 5., 10.30 h	FK Rača - FC Slovan Duslo (3. liga)	
4. 5., 10.30 h	ŠK Slovan Bratislava B - FC Petržalka (2. liga)	
9. 5., 17.00 h	FC Petržalka - OFK Dynamo Malženice (2. liga)	
10. 5., 17.00 h	FK Inter Bratislava - Jednota Bánová (3. liga)	
14. 5., 17.00 h	FK Rača - RSC Hamsik Academy Banská Bystrica (3. liga)	
16. 5., 17.00 h	ŠK Slovan Bratislava B - FK Humenné (2. liga)	
17. 5., 17.00 h	ŠK Slovan Bratislava - FC Košice (1. liga)	
17. 5., 17.00 h	FK Inter Bratislava - FKM Nové Zámky (3. liga)	
24. 5., 17.00 h	FK Rača - FC Žolík Malacky (3. liga)	

Basketbal		
27. 5., 19.00 h	Harlem Globetrotters - Gopass Aréna	

Americký futbal		
18. 5., 15.00 h	St. Nicolaus Monarchs - Přerov Mammoths (1. česká liga)	
1. 6., 14.00 h	St. Nicolaus Monarchs - Znojmo Knights (1. česká liga)	

Šípky		
10. 5., 18.00 h	Niké Darts Night	

Dostihy		
4. 5., 14.00 h	Jarné klasické dostihy	
17. 5., 14.00 h	35. Pripravná cena	
1. 6., 14.00 h	46. Turf-gala	

Blíži sa obrovský športový sviatok, Bratislava privíta najlepších šípkarov z celého sveta

BRATISLAVA Krčmová zábava? Omyl. Mnohí ľudia si môžu myslieť, že šípky hrajú len štamgasti ako spestrenie pri pive. To však už roky neplatí a z hádzania sa stal profesionálny šport, ktorý

príťahuje obrovské množstvo fanúšikov. Mnohí kvôli nemu zavítajú aj do Bratislavy, už 10. mája odohrajú pred vypredaným publikom exhibičné zápasy tí najlepších šípkari sveta. Najväčším lákadlom exhibície Niké Darts Night je aktuálna svetová jednotka v rebríčku PDC Luke Humphries. Majster sveta z Anglicka vlni zarobil takmer dva milióny libier, no nedávno oznámil, že by si rád od hrania oddýchol, keďže bol jeho program veľmi nabitý. Ktovie, možno ho uvidíme v Bratislave pred dlhšou pauzou. Do partie

Objavujte krásy kraja na bicykli, pomôže vám pri tom nová mapa

V novej mapovej aplikácii nájdú cyklisti všetky potrebné informácie na jednej adrese.

BRATISLAVA Bratislavský samosprávny kraj pripravil pre milovníkov cykloturistiky praktickú mapovú aplikáciu, ktorá obsahuje nielen sieť značených cyklotrás, ale aj viac ako 100 zaujímavých tipov na zastávku. Za vznikom tejto komplexnej databázy stojí krajský cyklokoordinátor Ladislav Findl, ktorý v spolupráci s GIS oddelením zmapoval

územie kraja a vytvoril detailný prehľad všetkých potrebných informácií. Vďaka tejto databáze bude jazda na bicykli jednoduchšia, bezpečnejšia a príjemnejšia. Nájdete v nej servisné stojany, nabíjačky elektrobicyklov, prístrešky, studničky a pitné fontánky, ale aj databázu cyklosmerovníkov, ktoré vás nasmerujú na správnu trasu. Mapová aplikácia umožňuje spoznávať

kraj aj z vtáčej perspektívy, vďaka zoznamu rozhľadní, odkiaľ si vychutnáte úchvatné panorámy. Myslelo sa aj na hobby cyklistov a rodiny s deťmi. V aplikácii sú vyznačené pumptracky, skateparky a bikrosové dráhy, kde si môžete zdokonaľiť svoju techniku jazdy nielen na bicykloch, ale aj na kolobežkách či kolieskových korčuľiach. Milovníkov histórie a pamiatok zas poteší databáza vyše 50 lokalít, medzi ktorými sú hrady, zámky, kaštiele, kláštory, hradiská či strážne veže, a to nielen v Bratislavskom kraji, ale aj tesne za hranicami. Objavíte aj menej známe kuriozity ako Písaný kameň nad Kačínom, Staré bane nad Pernekom, pieskové útvary na Sandbergu či Čermákovu lúku. Používanie aplikácie je intuitívne - stačí kliknúť na vybraný bod na mape a okamžite získate podrobné informácie spolu s fotografiou lokality. Mapovú aplikáciu nájdete na Mapovom portáli BSK pod názvom Cykloturistika v kraji. (ts)

Foto: BSK

Klisko premenovali

PETRŽALKA Petržalské klisko sa po štyroch mesiacoch fungovania dočkalo aj oficiálneho slávnostného otvorenia, ktorého sa zúčastnil aj prezident Slovenského zväzu ľadového hokeja (SZLH) Miroslav Šatan. Klisko pri tej príležitosti získalo certifikát SZLH a bolo premenované na Veolia Aréna Draždiak. (ak)

Foto: Matúš Husár

Foto: shutterstock

Na Palisádach otvorili novú čítareň, slúžiť bude aj na diskusie a kultúrne aktivity

STARÉ MESTO Hoci názov Palisády (drevené opevnenie) stále pripomína ich dávny obranný význam, lokalita pod hradom sa už v 18. storočí stala domovom pre vyššie spoločenské vrstvy. K ich palácom neskôr pribudli rovnako krásne funkčné budovy vrátane sídla Štátnej jazykovej školy, kde nedávnou rekonštrukciou vznikla nádherná čítareň. Ako uvádza zborník 100 rokov bratislavskej župy, autorom projektu náročnej trojposchodovej budovy je Ferdinand Kittler a v roku 1894 ju postavila v tej dobe azda najznámejšia stavebná firma Kittler a Gratz. Objednávatelom bola Odborná škola na výchovu stredných kádrov pre obchod a priemysel. Od dvadsiatych rokov minulého storočia v neorenesančnej budove sídlila Československá štátna obchodná akadémia, neskôr ekonomická škola a od roku 1987 jej priestory využíva Štátna jazyková škola s asi päťtisíc

poslucháčmi ročne. Ti majú po novom k dispozícii čítareň, ktorá je nielen inšpiratívnym priestorom na štúdium, ale svoje miesto v nej nájdu aj rôzne kultúrne aktivity. „Sála bude slúžiť na konferencie, súťaže a iné aktivity školy. V prípade záujmu ju môžeme za určitých podmienok aj prenajímať,“ spresnila pre Bratislavské noviny

V jazykovej škole sa môžete učiť až 17 cudzích rečí.

riaditeľka Štátnej jazykovej školy Helena Hanuljaková. Rekonštrukcia priestoru, ktorý kedysi slúžil ako teľocvičňa, prebehla vďaka finančnej podpore Bratislavského samosprávneho kraja (BSK), ktorý je zriaďovateľom školy. „Je pre nás dôležité, aby naši študenti mali nielen kvalitných učiteľov, ale aj možnosť vzdelávať sa v reprezentatívnych a príjemných priestoroch. Štúdium

cudzích jazykov je dnes kľúčové - otvára dvere do sveta, rozširuje obzory a zvyšuje šance mladých ľudí uplatniť sa doma aj v zahraničí,“ povedal predseda BSK Juraj Droba. Celkové náklady na stavebné úpravy dosiahli 358 180 eur, pričom kraj prispel sumou 179 982 eur. „Zvyšnú sumu hradila škola,“ skonštatovala hovorkyňa BSK Lucia Forman. (ak)

Foto: BSK, ak

Naši autori sú top

BRATISLAVA Pred mesiacom sa v talianskej Bologni konal 62. ročník Medzinárodného knižného veľtrhu detskej knihy. Medzi 3 858 prihlásenými titulmi porotu zaujali aj dve diela bratislavských autorov. Medzi 150 výnimočných ilustrovaných kníh odborníci zaradili vtipné dielo „Sushi: Ilustrované dejiny rolka za rolkou“ autora a ilustrátora Dávida Soboňu, ako aj rýmovanú dobrodružnú výpravu IndiJanko s textom Petry Gmucovej a ilustráciami Kataríny Hutníkovej a Zory Bizoňovej. (ak)

Štyri kilometre cyklotrás

BRATISLAVA Počas roka 2024 sa podarilo zrealizovať dokopy takmer 4 kilometre cykloinfraštruktúry v rôznych prevádzkach a v rôznych mestských častiach. Najviac vzniklo v Karlovej Vsi (1,2 kilometra), Lamači (1,1 kilometra) a Ružinove (1 kilometer). (ak)

Kvalitné a vždy čerstvé obedové menu do každej firmy a domácnosti takmer po celej Bratislave.

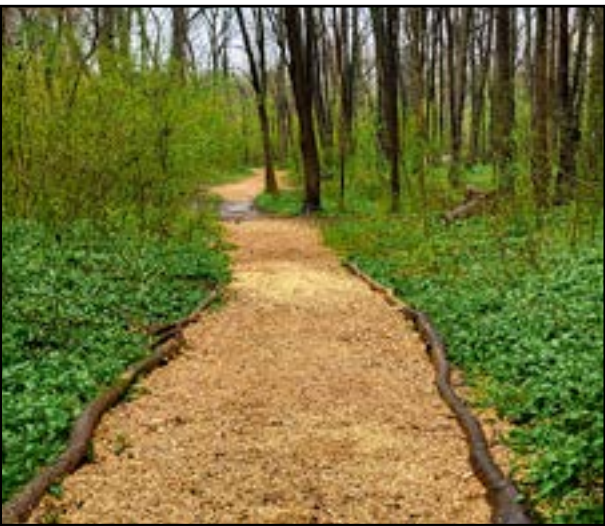
Objednávať môžete:

- cez náš eshop www.jedalenuigiho.sk (môžete použiť QR kód),
- telefonicky na č.: +421 902 871 451,
- cez aplikácie BOLT a WOLT
- alebo priamo u nás na Svoradovej ul. č. 13, hneď vedľa Tesca Express, kúsok od Bratislavského hradu.

Zabezpečujeme aj dovoz jednotlivito balenej stravy, pripravenej na priamu konzumáciu pre firmy podľa individuálnej dohody.

Otváracie hodiny: Pondelok - Piatok: 10:30 - 14:00 hod

Draždiaky spája nový prírodný chodník, už ste sa po ňom prešli?

Prírodná drevená štiepka v mokrom počasí spevňuje chodník a zabraňuje jeho rozblateniu.

PETRŽALKA
Mestské lesy v Bratislave dokončili prvý úsek prírodného chodníka, ktorý spája Malý a Veľký Draždiak. Ide o začiatok väčšieho projektu, ktorý má do tohto jedinečného prostredia prinest sieť šetrných a bezpečných trás pre peších, bežcov aj cyklistov.

Prírodné územia v okolí Veľkého Draždiaka a Dostihovej dráhy prešli pod správu Mestských lesov v Bratislave, ktoré tam už od januára realizujú prvé konkrétne opatrenia. „Ide o roky zanedbávaný priestor,

ktorý po novom získal správcu a dlhodobú víziu. Cieľom je citlivo vrátiť tomuto lesu poriadok, bezpečnosť a zmysluplné využitie pre verejnosť,“ uviedla Kristína Močková z Mestských lesov. Problémom podľa nej nie je len smetie a vandalizmus, ale aj mnohé spadnuté a rizikové stromy priamo pri rušných chodníkoch, ktoré pracovníci Mestských lesov odstraňujú. „Našou prioritou je bezpečnosť ľudí, ale zároveň rešpekt k prírode. Les zostáva lesom - len o niečo bezpečnejším a dostupnejším,“ podotkol riaditeľ Marek Páva.

Odstránené stromy navyše našli ďalšie využitie - vznikla z nich drevená štiepka, ktorá tvorí povrch nového chodníka medzi Malým a Veľkým Draždiakom. „Tento ekologický materiál získavajú naši pracovníci priamo na mieste štiepkovaním konárov,“ vysvetľuje Močková s tým, že prírodná drevená štiepka tlmí nárazy pri behu a je pohodlná aj pri chôdzi a bicyklovaní. Rovnakým spôsobom preto budú Mestské lesy upravovať aj ďalšie trasy v petržalských lesoch.

(ak)
Foto: Mestské lesy v Bratislave

V centre zaparkovala zničená sanitka, ktorou sme pomohli napadnutej Ukrajine

STARÉ MESTO
Pred Starou tržnicou je vystavená sanitka z Ukrajiny, ktorú zasiahol ruský dron. Slováci ju svojim východným susedom darovali len pred pár mesiacmi, no dnes je už pripomienkou toho, aká krutá a nezmyselná je každá vojna. Aj tá, ktorá zúri len kúsok od našich hraníc.

„Je dôležité, aby slovenská verejnosť mala možnosť na vlastné oči vidieť reálne dôsledky vojny a ruských útokov na civilné ciele,“ priblížil hovorca mesta Peter Bubla, podľa ktorého ide o vôbec prvý autentický bojmi zničený artefakt, ktorý sa objavil na Slovensku od začiatku vojny na Ukrajine. Záchrané vozidlo s názvom Oksana bolo darom pre ukrajinskú armádu zo zbierky Sanitky pre Ukrajinu a v novembri minulého roka ho odviezli zo Slovenska do Iziumu, kde evakovalo zranených. Neskôr sanitka zamierila kvôli drobným opravám do obce Rodynske, a tam sa stala terčom útoku nepriateľského dronu, pri ktorom zahynuli dvaja ľudia. Dnes slúži ako memento vojny a symbol so-

lidarity s Ukrajinou. Do 5. mája môžete sanitku vidieť na Námestí 17. novembra pred Starou tržnicou, následne poputuje do Prahy, Žiliny a ďalších miest. V lete bude vystavená aj na festivale Pohoda. Zničené vozidlo je mimoriadne silným symbolom, no pre ešte lepšiu predstavu toho, čo sa deje u našich východných susedov, ju doplnia aj monitor. Na obrazovke v podstavci je možné vidieť sledovanie dro- nom v reálnom čase a organizátori výstavy premietajú aj autentické zábery z výbuchu, ktorý vozidlo zničil. Podľa ukrajinského veľvyslancu Myroslava Kastrana je Oksana aj napriek tragickému koncu symbolom záchranu a nádeje. „Sanitky, hasičské vozy alebo evakuačné vozidlá, to všetko, čo dnes musí zachraňovať životy, je terčom útoku ruskej armády,“ pripomenul vo svojom prihovore

Na obrazovke v podstavci sa premietajú autentické zábery.

Kastran, ktorý sanitku vníma aj ako svedectvo slovenskej solidarity a pripomienku jed- noty. „Musíme spoločne pokračovať v našom boji. Musíme konečne pochopiť, že ruská agresia proti Ukrajine sa netýka len našej krajiny. Je

nová, ktorá Oksanu v novembri odviezla do Iziumu. „Táto rozstrieľaná sanitka ukazuje, že naša pomoc nemôže byť iba jednorazový akt, ale musí to byť trvalé nastavenie našej mysle,“ povedal Vallo, ktorý zdôraznil, že Ukrajina potrebuje ďalšie sanitky a že ich snáď vďaka ďalším zbierkam aj dostane. V tejto súvislosti vyzdvihol činnosť mimovládnych organizácií, ktoré často pomáhajú tam, kde je to najviac potrebné.

(ak)
Foto: ms, Pavol Urbánek

Do Onkologického ústavu sv. Alžbety sa vrátili dobrovoľníci

STARÉ MESTO
Po viac ako dvojročnej pauze z dôvodu rozsiahlej rekonštrukcie sa do Onkologického ústavu sv. Alžbety vrátili dobrovoľníci z občianskeho združenia Vŕby, aby tam opäť prinášali trochu radosti. Teraz už aj prostredníctvom hudby.

Občianske združenie Vŕby sa chorým a zomierajúcim v nemocniciach venuje už vyše 20 rokov. Prostredníctvom vyškolených a odborne vedených dobrovoľníkov im poskytuje tzv. laickú psychosociálnu podporu. „Sprevádzanie pacientov je predovšetkým o ľudskej blízkosti. Počúvať, byť prítomný, vytvoriť priestor na rozhovor, zdieľanie alebo na chvíľu ticha. Hudba je v tomto veľmi nápomocná,“ vysvetlila Viktória Vasilenková, predsedníčka OZ Vŕby. „Môže otvoriť dvere k zdieľaniu, dať prechod emóciám či prinest

aspoň malý moment pohody, preto sa stáva súčasťou nášho dobrovoľníckeho programu.“ Dobrovoľníci pôsobia na Klinike radiačnej onkológie a vrátili sa aj na zmodernizované I. onkologické oddelenie, tzv. interné, kde si pacienti vďaka nim môžu zahrať spoločenské hry, vypožičať si knihu z mobilnej knižnice alebo skúsiť niečo vytvoriť v rámci kreatívnych klubov. Dobrovoľníkov v zelených tričkách je možné stretnúť aj na chodbách pred ambulanciami, kde pacientom čakajúcim na vyšetrenie ponúkajú spolu s úsmevom a povzbudením aj šálku kávy či čaju. Každý z nich absolvoval dôkladný 3-fázový výberový proces a všetky potrebné školenia

vrátane medicínskeho, aby vedel chorému ponúknuť podporu citlivo a s rešpektom k jeho potrebám. „Nie každý záujemca sa na túto činnosť hodí. Naše kritéria sú možno prísne, ale majú zmysel,“ hovorí Vasilenková. (ak)
Foto: OZ Vŕby

Dobrovoľníci dokážu hrať na hudobný nástroj aj vytvárať bezpečné prostredie na rozhovor.

SVETOVÁ VÝSTAVA
TITANIC
THE ARTIFACT EXHIBITION

**ZAŽITE
NA VLASTNEJ KOŽI**
SPORT MALL BRATISLAVA

www.titanicvystava.sk

Logos: ZML, ematke, bigmedia, Forbes, TERAZ.SK, istream

ŽIVÁ TANEČNÁ ŠOU S PREMIETANÍM
ORIGINÁLNEHO FILMU

**HRIEŠNY
TANEC**
A AFTERPARTY

9. 5. 2025 19:00
PEUGEOT ARÉNA BRATISLAVA
VSTUPENKY V TICKETPORTAL

Logos: bigmedia, TERAZ.SK, Forbes, >aktuality.sk, istream

Opravy ciest
RUŽINOV

Mesto začalo opravovať Miletičovu ulicu v úseku medzi Jelačičovou a Záhradníckou ulicou, ktorý bude dočasne zjednosmernený. Koniec prác je naplánovaný približne na 25. mája. Obnovou prechádza aj vozovka autobusového pruhu na Prievozskej ulici v úseku od ulice Mlynské nivy po Bajkalskú ulicu v smere na Gagarinovu. Práce by mali predbežne trvať do 2. júna, dovtedy bude MHD presmerovaná do vedľajšieho jazdného pruhu. (ak)

Bez burinky

BRATISLAVA Magistrát vyhlásil prvé celomestské Majstrovstvá Bratislavy v predzáhradkárčení. Cieľom je oceniť obyvateľov, ktorí mesto robia lepším, krajším a voňavejším pre všetkých. „Chceme predzáhradky dostať na výslnie,“ uvádza mesto, ktoré sľubuje aj zaujímavé ceny. Až 20 finalistov súťaže získa 200 eur a víťaz sa môže tešiť na rovnú tisícuku. (ak)

Foto: Matúš Husár

TIP OD VÁS Bratislavu zdobia sochy od známych umelcov, mnohé mená sú však zamlčané

Slncový kôň v parku na Račianskom mýte – chýba názov diela aj meno autora, významného sochára Alexandra Trizuljaka.

STARÉ MESTO Bratislava je mesto anonymných sôch a ich tvorcov - takýto podnet nám poslala čitateľka Marta a vymenovala viacero výtvarných diel v parkoch, pri ktorých niekde chýba názov diela, inde aj meno jeho autora. Riaditeľ ústavu ochrany pamiatok vysvetľuje, prečo je osadenie informačných tabuliek niekedy zložitá. Naša čitateľka upozornila na sochy v bratislavskom Starom Meste, pri ktorých márne hľadala označenie ich autora, niekde chýbal i názov sochy a konkrétnejšia informácia o zobrazenom diele. Napríklad pri bronzovej buste Sama

Chalupku, ktorá je osadená do veľkého bloku opracovaného kameňa, sa dozvieme len meno tejto osobnosti a dátum narodenia a úmrtia. Chýba však zmienka o tom, že ide o básnika a národného buditeľa, takisto je „zamlčaný“ autor sochy Pavol Chrt'án. Rovnako anonymné je dieľo Slncový kôň, ktoré zdobí park na Račianskom mýte. Tvorcom tejto pamätihodnosti, ktorá prepája ríšu fantázie a rozprávok s túžbou človeka odpútať sa od zeme je jeden z našich najvýznamnejších sochárov Alexander Trizuljak. Zaujímavosťou je, že plastika sa pôvodne volala Janko a tátoš a mala byť súčasťou fontány – na webstránke Mestského ústavu ochrany pamiatok si môžete o nej prečítať viac. Do tretice spomeňme sochu Hirošima, pamätník obetí atómovej bomby v Hirošime, ktorý nájdete v parku na Račianskom mýte na mieste, kde bola kedysi socha milicionára od Jána Kulicha. Autorom plastiky z kovu, ktorá zobrazuje kľachiacu ženu so zaklonenou hlavou a s veľkou ranou na hrudi, je významný sochár Tibor

Bartfay. Aj v tomto prípade (a mnohých ďalších) však budete márne hľadať aspoň tie najzákladnejšie informácie ako názov diela a meno jej autora. Prečo? „Osadenie info-tabuliek sa zdá byť jednoduchá vec, ale keďže aj takáto drobnosť musí byť právne čistá, ide to pomaly,“ vysvetľuje riaditeľ Mestského ústavu ochrany pamiatok v Bratislave (MÚOP) Ivo Štassel. Podľa jeho slov existuje pri hlavnom meste aj komi-

sia pre diela vo verejnom priestore, ktorá sa už dlhší čas zaoberá agendou označenia pomníkov a výtvarných diel, ibaže... „Vôľa na tento počín tu je, ale narážame na problémy skôr administratívneho charakteru. Napríklad nie je známy vlastník mnohých diel; nie je menovaný správca diel, ktorý by takéto veci riešil (správcu môže určiť iba vlastník); archívne doklady určujúce vlastnícke vzťahy sú zachované iba k niektorým dielam, zďaleka nie ku všetkým; na úrovni samosprávy nie je dostatok financií, keďže štát zlyháva pri financovaní samospráv,“ uvádza niektoré z problémov riaditeľ MÚOP. Ubezpečuje však, že veci sa pomaly hýbu - diela teraz prevádzajú do správy jednej mestskej organizácie, od čoho si mesto sľubuje lepší prístup k ich údržbe a fungovaní. Ďalší náš čitateľ Peter pripomenul, že vlastníkom mnohých sochárskych diel v uliciach vrátane spomenutých je práve mesto Bratislava (na webe umeniemesta.sk sa o nich dočítate viac). Takže tu by problém s ich označením nemusel byť... (ac)

Foto: ac

Busta Sama Chalupku – aj tu je autor sochy Pavol Chrt'án „zamlčaný“.

V Primaciálnom paláci ocenili najlepších učiteľov

Droba zdôraznil, že si váži každého jedného učiteľa, ktorý v školstve je.

BRATISLAVA Bratislavský samosprávny kraj (BSK) každoročne oceňuje pri príležitosti Dňa učiteľov pedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. Na slávnostnom podujatí v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca si ocenenie prevzalo aj trinásť výnimočných učiteľov priamo z Bratislavy.

„Práca pedagóga je náročná a veľakrát nedocenená. Kraj je zriaďovateľom 50 stredných škôl, kde vyučuje množstvo šikovných učiteľov. Toto povolanie robia s láskou a trpezlivosťou a naučia veci, na ktoré si žiaci spomenú ešte aj niekoľko rokov po škole. Učitelia majú naozaj neľahkú a zodpovednú úlohu a zaslúžia si spoločenské uznanie,“ povedal predseda BSK Juraj Droba. Tento rok bolo doručených 40 nominácií a komi-

sia z nich vybrala dvadsiatku tých, ktorí vynikajú svojou odhodlanosťou, nasadením a angažovanosťou nielen na pôde školy. Ocenenie za rok 2024 získala Ľubica Dulová (Gymnázium L. Novova-

mestského), Jana Grabišová (Gymnázium Grösslingová), Ľubica Hodorovská (Tanečné konzervatórium Evy Jaczovej), Simona Janovičová (SOŠ pedagogická), Monika Kováčsová (SOŠ polygrafická), Jana Kraváriková (SPŠ strojnica), Andrej Loffay (Gymnázium Alberta Einsteina), Mária Mydlová (OA Račianska), Denisa Pearson (OA Dudova), Andrea Regecová (Gymnázium I. Horvátha), Katarína Rentková (SZŠ Záhradnícka), Emília Rybárová (Škola pre mimoriadne

nadané deti a Gymnázium Teplická) a Katarína Sekáčová (SPŠ elektrotechnická K. Adlera). Tí všetci prispievajú k tomu, že do života vstupujú šikovní, zdatní a schopní mladí ľudia, ktorí nemajú problém uplatniť sa ani v dnešnom náročnom svete. „Učiteľstvo nie je obyčajné povolanie, nedá sa robiť z donútenia či s nechutťou alebo z povinnosti. Je to poslanie, a dobrým učiteľom môže byť len človek, ktorý to robí celým srdcom,“ uzavrel Droba. (ak)

Foto: BSK

Veľký úspech gymnazistky

BRATISLAVA Študentka gymnázia Juraja Hronca získala prestížnu cenu Earth Prize, udeľovanú európskym stredoškólkom za prínos k udržateľnosti životného prostredia. Anna Podmanická (19) vyvinula spolu so svojím českým kolegom Tomášom Čermákom (18) zariadenie, ktoré dokáže zlikvidovať 98 percent baktérií vo vode iba za tri minúty. (ak)

Na nových adresách

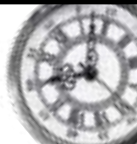
NOVÉ MESTO Miestny úrad Nového Mesta by sa mal sťahovať v druhej polovici mája. Na prizemí súčasnej budovy na Junáckej ulici by malo zostať len klientske centrum spolu so sociálnou výdajňou.

Väčšina úradu nájde novú adresu vo vedľajšej budove na Vajnorskej 98, oddelenie správy a majetku by malo sídliť na Háľkovej ulici a stavebný úrad v budove Konskej železnice. (TASR, ak)

Hľadajú sa osobnosti

PETRŽALKA Do konca mája môžete poslať nominácie na Osobnosť Petržalky 2025. Ocenenie sa bude udeľovať v septembri v štyroch hlavných kategóriách. Piatu kategóriu, In memoriam za celoživotný prínos komunite, navrhuje priamo starosta Ján Hrčka a o kategórii Cena verejnosti rozhodnú Petržalčania hlasovaním. (ak)

Viac článkov zo života v Bratislave nájdete na www.banoviny.sk a aj na Facebooku www.facebook.com/banoviny

Starožitnosti Panenská 22

Odkúpime v hotovosti:
sklo, porcelán, striebro, obrazy, hodiny, šperky,
lampy, nábytok, i celé
pozostalosti, umenie každého druhu
Konzultácie zdarma aj u Vás doma
tel: 0907 981 477
Sme tu pre Vás už 30 rokov

VŠETKO ČO VAŠE DETI POTREBUJÚ A MILUJÚ

Kde nás nájdete

- Bratislava (Avion, Bory, Eurovea)
- Trnava
- Nitra
- Žilina
- B. Bystrica
- Martin
- Lučenec
- Poprad
- Košice 2x
- Prešov

@titipapiernictvo

Hudba z Tuvy

STARÉ MESTO

Veľký evanjelický kostol privíta 8. mája legendárnu kapelu Huun Huur Tu, ktorá patrí k tomu najlepšiemu, čo hudobný žáner world-music ponúka.

Diváci sa môžu tešiť na meditatívny až hypnotický zážitok, ktorý hudobníci z Tuvianskej republiky na Sibíri prinášajú pomocou hrdelného spevu a tradičných nástrojov. (ak)

Za lietajúcim diamantom

KARLOVA VES

Spoznajte krásy Karloveského ramena, ostrov Sihot' a pestrofarebného rybárika riečneho, známeho aj ako lietajúci diamant.

Zaujímavosti o nich sa dozviete počas komentovanej vychádzky, ktorá začína pri fontáne vo Vodárenskej záhrade o 14. h v nedeľu 11. a 25. mája, ako aj 8. a 22. júna. (ak)

Koncert úspešných študentov

STARÉ MESTO

Zažite jedinečný večer plný hudobného talentu! 17. mája o 18. h sa v Dome hudby v Georgievitsovom paláci predstavia najúspešnejší slovenskí študenti - laureáti medzinárodných hudobných súťaží.

Výnimoční mladí umelci, vybraní z konzervatórií a hudobných akadémií na Slovensku i v zahraničí, sľubujú nezabudnuteľný hudobný zážitok. Vstup je voľný. (ak)

Viac článkov zo života v Bratislave nájdete na www.banoviny.sk

a aj na Facebooku www.facebook.com/banoviny

WWW.BRATISLAVSKENOVINY.SK

MÁJ V MESTE

BRATISLAVA

Pozrite si tipy na zaujímavé podujatia v našom meste, ktoré vám i vašim deťom spestria máj príjemným zážitkom. O ďalších priebež-

Bratislavská knižná burza

každú sobotu

V Starej tržnici môžete v sobotu zájsť na najväčšiu knižnú burzu na Slovensku, ktorá sprevádza pravidelný potravinový Trh-Piac-Markt. Táto jedinečná akcia sa koná vždy od 9. h do 15. h na poschodí tržnice. Nájdete tu najmä knihy, ale popri nich sa určite objavia aj grafiky, gramoplatne, pohľadnice, časopisy, CD-čka, komiksy a plagáty, známky, mince a iné zberateľské predmety. Vstup je voľný.

Viac na www.staratrznica.sk

Festival Nová dráma

12. - 17. mája

V polovici mája sa bude konať už 21. ročník festivalu Nová dráma/New Drama, tentokrát pod patronátom írkej autorky Mariny Carr. Návštevnícividia to najlepšie zo súčasnej drámy v tvorbe divadiel z rôznych kútov Slovenska. Pripravených je jedenásť inscenácií, zaujímavý sprievodný program aj slávnostné odovzdávanie ocenení, ktoré festival uzavrie. Viac na novadrama.sk

Majstrovstvá Slovenska v tanci

16. až 18. mája

Bratislava sa stane centrom tanečného umenia. Od 16. do 18. mája sa v priestoroch A4 Studio uskutočnia Majstrovstvá Slovenska v artových disciplínach, kde tanečné kluby z celého Slovenska predvedú to najlepšie zo sveta moderny, jazzu, contemporary, show dance a PA improvisation. Diváci

sa môžu tešiť aj na bohatý sprievodný program vrátane vystúpenia speváčky Tiny. Viac na www.tancuj.sk

Vyberte si zážitok na víkend aj všedný deň

ne informujeme na našom webe www.banoviny.sk. Program sa môže v priebehu mesiaca zmeniť, pred návštevou si ho preverte na webovej stránke organizátorov. (bn)

Foto: archív

Start with Children

13. a 14. mája

Hlavné mesto a Metropolitný inštitút Bratislavy organizujú v Starej tržnici ďalší ročník konferencie Start with Children. Pripravené sú prednášky odborníkov z celého sveta, workshopy a diskusie na tému tvorby miest pre deti. Inšpirujte sa európskymi aj globálnymi projektami komunitného a medzi-generačného bývania. Viac na startwithchildren.com

Beh pre pamäť národa

17. mája

Príďte si pripomenúť osudy politických väzňov, vojnových veteránov, obetí holokaustu, disidentov a všetkých bojovníkov za slobodu. Symbolický beh na 5 alebo 10 kilometrov a pre menej zdatných aspoň kilometrová prechádzka sa koná pod Cyklomostom slobody na znak toho, že aj sloboda a demokracia je beh na dlhú trať. Viac na behprepamatnaroda.sk

Touch of God

24. mája

Otvorenie leta vo veľkom štýle! 24. mája sa na Bratislavskom hrade koná podujatie Touch of God - Korolova, počas ktorého odpáli svoju šou ukrajinská DJ-ka a hudobná producentka, známa najmä štýlom melodické techno a progressive house. Tento večer bude o skvelej hudbe, úžasnej atmosfére a výhľade, ktorý jednoducho nemá na Slovensku konkurenciu. Viac na touchofgod.eu

Shaolin Show

30. mája

Zažite výnimočný svet mníchov zo Shaolinu. Dvojhodinová show v Gopass Aréne vás vtiahne do tajomného sveta Zen-budhizmu, ukáže pôsobivé zábery z posvätného chrámu a sleduje cestu zakladateľa Zenu, Bodhidharma. Devätnásť špičkových majstrov a ich 75-ročný veľmajster predvedú silu svojej Qi - od rozbíjania kameňov na tele až po hádzanie ihliel cez sklo. Viac na gopassarena.sk

Na Liptove pripravujú veľkolepý víkend, bude patriť deťom, pohybu a spoločným zážitkom

Dva dni, dve výnimočné akcie, stovky úsmevov, športové výkony, detský smiech a chvíle, ktoré stoja za to. 31. mája a 1. júna si v kalendári podčiarknite červenou – a rovno dvakrát.

Sobota prinesie Fantastický deň detí

Možno si hovoríte – Deň detí? Ved' ten je až v júni. Áno, ale u nás si radosť a oslavy neodkladáme. V sobotu 31. mája sa náš rezort premení na jedno veľké detské kráľovstvo. Od rána až do popoludnia bude všetko patriť deťom a tým, ktorí sa radi zabavia spolu s nimi.

Dokážte odhaliť tajomstvo pevnosti Boyard, kde vládne obávaný pirát Davy Jones? Jedine ak splníte všetky úlohy a hlavolamy a dostanete sa k jeho ukrytej truhlici. Ale okrem pirátov tu nájdete v tento krásny deň aj bytosti zo sveta rozprávok. Na každom kroku budeš mať možnosť stretnúť svoje obľúbené rozprávkové postavičky. Chýbať nebude ani klaun Adyno so svojimi bláznivými kúskami, kreatívne dielne, maľovanie na tvár, minidis-

co a večerné detské kino. O zábavu sa postarajú skúsení animátori, ktorí nielen rozosmiejú, ale aj vytvoria radostné prostredie pre všetkých malých návštevníkov. Takže vy si možno stihnete dať aj pokojnú kávu či drink.

A aby toho nebolo málo – už v sobotu sa rozbehne aj detská verzia bežeckého podujatia Demänovský Štvanček. Malí pretekári si vyskúšajú svoje sily na tratiach primeraných veku, s medailou a potleskom na konci.

Nedeľa sa ponesie v znamení športu

Len čo sa v sobotu deti vyšantia do sýtosti, v nedeľu 1. júna preberú štafetu dospeláci. Do hry totiž nastupuje Demänovský Štvanec – beh, ktorý nadväzuje na známy Mariatálsky Štvanec z okolia Bratislavy. Tento rok sa jeho duch a energia presunú aj

pod Tatry, do krásneho horského prostredia Liptova. Ak patríte medzi jeho fanúšikov alebo chcete zažiť podobnú atmosféru v novom teréne, neváhajte a prídte podporiť bežcov – alebo rovno bežte s nimi.

Veľká vďaka partnerom

Demänovský Štvanec sa môže uskutočniť vďaka skvelým partnerom podujatia – najmä vďaka dlhoročnému generálnemu partnerovi TUI Reiscenter Slovensko, s podporou Visit Liptov / Region Liptov, Žilinského samosprávneho kraja a s pomocou Demänová rezort. Spolu sa postará-

me o to, aby bol tento víkend naozaj výnimočný.

Jeden víkend, dve akcie, rovnaká radosť

Aj keď sobota bude patriť skôr deťom a nedeľa športu, obe tieto akcie spája jedno – chuť zažiť niečo spolu. Víkend v Demänová Rezort nie je len o tom, čo robíte, ale s kým to robíte. A ak si hovoríte, že by ste to mohli spojiť s malou rodinnou dovolenkou – výborne. Ubytovanie u nás je pripravené aj pre väčšie partie. ■

Viac na www.demanovarezort.sk

WWW.BRATISLAVSKENOVINY.SK

Nevyhadzujte knihy
darujte ich nám
Kontakt: 0907 701786

Pieta

pohrebná služba

Pomáhame
24 hodín denne
už viac ako 30 rokov.

V obradnej miestnosti Pieta
ponúkame bezplatne tieto
služby:

► prepožičanie
štyroch umelých vencov
už aj so štandardnými
stuhami

► zobrazenie fotografie
zosnulého na LCD monitore

► prehratie foto
prezentácie zo života
zosnulého

► kondolenčnú listinu.

Na týchto službách
ušetríte min.
300 eur.

Pieta – pohrebná služba
Mlynské Nivy 8
02/52 63 11 81
www.pieta.sk

DREVENÉ ROLETY

- výmena popruhu
- náter roliet
- generálne opravy
- aj tých najstarších roliet
- nové drevené rolety

mobil: 0903 349 274 mail: info@eslinger.sk
www.eslinger.sk

V pizzerii s palacinkárňou nájdete najmä srbskú kuchyňu

Bedeker gurmána

PETRŽALKA

O reštaurácii, ktorá púta názvom Pizzeria Tiffany a Palacinkáreň, sme sa dozvedeli vďaka reportáži kolegyne Ingrid v Petržalských novinách. V rodinnom podniku na Fedinovej ulici, ktorý existuje už takmer štvrtstoročie, robia najmä rôzne špeciality autentické srbskej kuchyne. Práve tie nás sem prilákali, napokon, majiteľ je Srb Miroslav Aleksič.

Vopred podotýkame, nedajte sa odradiť ponukou, ktorú prezentujú na webe, majú toho oveľa viac a za ozaj príjemné ceny. Všimli sme si dve dámy dochodkyne, ktoré sem prišli na menu, stojí 7,80 € a spolu s dezertom 9 € – zjavne je reštaurácia prijateľná aj pre seniorov. Interiér je síce skromnejší, ale cítime sa fajn, srbské rádio mu dáva osobitú atmosféru.

Ak neviete, čo skôr si z balkánskych špecialít vybrať, vyskúšajte *Mix na grile* (14,80 €), porcia je pre dvoch a viac ako uspokojivá. Na

Interiér reštaurácie na petržalskej terase je skromnejší, ale atmosféra príjemná.

Domáci chlieb

Gurmánske uštipci

Kuracie prsia Tiffany

Schwarzwaldská palacinka

krásne farebnom tanieri máte z každého niečo: čevabčiči aj placky uštipci pripravené z mletého bravčového a hovädzieho mäsa, grilovaný plátok kuracieho aj vešalice z bravčového karé, k tomu špíz s kúskami voňavej slaniny a v miske chutnú omáčku ajvar... Ak aj nie ste veľký fanúšik jedál z mletého mäsa, oceníte, že v Tiffany je kvalitné, majiteľ stavia celé roky na overeného dodávateľa. Všet-ko to bolo príjemne korené, možno placka chcela byť ešte chvíľu na grile, ťažšie sa nám krájala a bola suchšia, ale zato chuťovo bohatá.

Opekané zemiaky (6 € za dve porcie), ktoré sme si doobjednali, boli výborné, nechýbalo im nič, a domáci chlieb, ktorý nám priniesli ešte teplý rovno z pece, famózný. Za zmienku stojí aj zeleninová príloha, prekvapila nás v nej na kocky nakrájaná surová cibuľa, nie v každej reštaurácii by na ňu mali odvalu.

Vychutnali sme si tiež *Gurmánske uštipci* (10,80 €) s hranolčekmi. Štyri poctivo veľké placky z mletého bravčového a hovädzieho boli o čosi šľavnotejšie a mäksie ako tá v mixe špecialít. Chut grilovaného mäsa, ktoré bolo

jednoznačne vysokej kvality, nám pripomenula dovolenku pri Jadrane. Možno mohla byť ostrejšia, ale to sa dá zaradiť čili omáčkou, ktorú si doobjednáte, ak chcete. Hranolčeky boli dosolené presne ako treba a chutili ozaj zemiakmi, nie spáleným tukom. Potešila i pestrofarebná zeleninová príloha, opäť aj so surovou cibuľou, čo je u nás celkom nezvyčajné, ale k mletému mäsu na grile nevyhnutne patrí. „Určite sem vezmem otca, aby si spomenul na chute našich dovolení v Juhoslávii,“ konštatoval kolega Matúš, ktorý zároveň ocenil veľkosť porcie, bola obrovská.

Pri *Kuracích prsiach Tiffany* (10,60 €) sme chvíľu špekulovali, ako je možné získať až taký veľký kus mäsa z danej časti kurčatá, ktorý nám potom naplnili syrom a hovädzím pršutom, majster kuchár asi čaruje... V každom prípade špecialita, ku ktorej sme si dali opekané zemiaky, bola výborná, mäsko šťavnaté a dobre ochutené, spolu so skvostnou náplňou naozaj vynikajúce, jednotlivé chute sa pekne zladili. Vyzdvihuje čerstvosť surovín a ešte poznamenávame, že v náplni

nebola najlacnejšia šunka, akú vám často ponúknu v iných reštauráciách, takže super. Ak vás ozaj neláka balkánska kuchyňa v takej či onakej verzii mletého mäsa, vyskúšajte toto jedlo. Na záver prišlo prekvapenie v podobe milého gesta: hoci sme si všetko objednali z jedálneho lístka, priniesli nám domáci dezert grátis, ktorý dávajú len k menu. Nečakaná sladká bodka.

No ale keď už ste v pizzerii a palacinkárni, ako hovorí názov podniku, a ešte vládnete, doprajte si aj palacinku, robia sladké, slané i vyprážané. Kamarátka Ingrid zavíšila spomínanú reportáž pre Petržalské noviny *Schwarzwaldskou palacinkou* (7,50 €) a pochvaľovala si. „Cesto je síce hrubšie, ale malo bohatú čokoládovo-ovocnú plnku a na vrchu kopec ovocia so šľahačkou, ktorou tiež nešetřili, no cukrový šok, keď to zješ celé. Pokojne sa to dá poňať aj ako hlavné jedlo, bohato zasýti.“ (bn)

Foto: Matúš Husár

Naše hodnotenie: ★★★★★
Maximum: 5 hviezdíček
Reštaurácia nebola o návšteve informovaná. Konzumáciu si redakcia platila sama.

Najviac vás zaujalo na našom webe banoviny.sk

Bratislavské
Noviny.sk
www.facebook.sk/banoviny

Hlbokú cestu v Starom Meste
čaká premena

Štefan: Žiaľ, najbohatší obyvatelia lokality, v už tej slepej hornej časti Hlbokkej cesty, teda nad križovatkou s Čapkovou, všetkými silami bojujú za to, aby tam mohli svojimi autami vchádzať a parkovať rovno pred svojimi vilami. Nie sú ochotní ani krok ísť pešo, ich autá musia stať rovno pred bránou.

Matúš: Ja si nepamätám, že by sa toto mesto posúvalo takto dopredu za predchádzajúcich vedení mesta.

Edmud: Kiež by také vizualizácie boli aj pred stavbou električkovej trate v Petržalke. Nemuselo byť toľko nových zbytočných betónových plôch a nezmyselné presunutých zastávok.

Jozef: Vizualizácie môžu byť aké chcú. To sa všetko dá zmeniť. Týka sa to aj električky v Petržalke.

Za letné terasy podniky na terasách v Petržalke neplatia

Bratislavský Amton: Konečne majú podnikatelia výhodu. Aspoň ten kusok, ktorý zabrali, vyzerať slušne a starajú sa o to.

Edmund: Neplatia, vytvárajú nadmerný hluk a mesto a obec sa len prizerá.

Jorgos: V Starom Meste je to výpalné, 1,50 za m² za deň... Pre porovnanie – Viedeň 1 euro.

Mária: Tie petržalské terasy vyzerať hrôzostrašne, celé roky s tým nikto nič nerobí, aspoň sú tam tie podniky na sedenie, kaviarničky... Činziak, celý dom prerobený, na terasy zabudli, čistá hrôza to tam je!

Karen: Hlavne nemusia platiť za údržbu a sanáciu terás. To si budú musieť riešiť obyvatelia sami. Mali by teda vyzvať svojho správcu na nápravu a zapísať si podielové vlastníctvo do katastra... Domnievam sa, že by sa toho mohli obyvatelia i zriecť a dohodnúť sa s mestom.

Vojto: Je to komplikovanejšie, sú tam aj majitelia garáží pod terasou.

Legendárny propeler pripomína poštová známka

Andrea: Známk sa mi páči, ale dôležitejšia je otázka, prečo nepremáva modernejšia verzia lode medzi dunajskými brehmi aj dnes? Určite by sa uživila a bola by to pekná bratislavská atrakcia.

Dominik: Dnes je na zhrdzavený schátraný propeler veľmi smutný pohľad.

1.4. Ut: 19:00
SOBÁŠNY LIST
Martin Mňahončák
Sofia Noritová
David Hartl
Dominika Žiaranová

27.4. FRIDA
MALOVAJ A MILUJTE
Ne: 19:00
Katarína Ivanová
Tomáš Palander
Marcel Ochranek
Mirka Gális Partlová

27.5. Ut: 19:00
LORDI
Marcel Kramár - Peter Samur - Jozef Vojta

16.6. Po: 19:00
POZVÁNKA
Bábková komedie v štyroch
jazykoch: 'Babka', 'Maj', 'Ladislav', 'Majka'

24.6. Ut: 19:00
SOBÁŠNY LIST
Martin Mňahončák
Sofia Noritová
David Hartl
Dominika Žiaranová

28.4. Po: 19:00
Stále nehojníčky
V alternatívnych účinkujúc: M. Ochranek, K. Čičková, D. Žiaranová, D. Szabo, M. Majesky, P. Bublík, J. Valocká, L. Vrablicová, J. Hrká, E. Petovský

17.6. Ut: 19:00
Milenec
Účinkujú: K. Haydu, M. Gális Partlová, D. Žiaranová, M. Mňahončák, Sofia Noritová

Teatro Bratislava s.r.o.
DK Ružinov,
Ružinovská 28
820 09 Bratislava

teatroba@teatroba.sk
www.teatroba.sk
+421 905 668 070

Predpredaj vstupeniek
Ticketportal

Hráme pre Vás
v DK Ružinov!

2025

Váš názor nás zaujíma

Ďakujeme, že s nami zdieľate vaše názory. Každý mesiac z nich vyberieme tie najpodnetnejšie, trebné aj vtipné, a uverejníme. Chcete sa s nami podeliť o skúsenosť či o to, čo vás vo vašej štvrti trápi? Píšte, pýtajte sa, komentujte na mail redakcia@banoviny.sk, pod článkami na našej stránke www.banoviny.sk alebo na našom Facebooku www.facebook.sk/banoviny.

✉ Z REDAKČNEJ POŠTY

Toto vidia turisti

Takto to vyzerať na zastávke Zochova v smere do Petržalky. Všetko je hrdzavé, na zemi je jama, kde sa človek potkne alebo namočí v kaluži, keď prší... Turisti vidia aj plošinu na moste SNP na strane Starého Mesta, kde sú pavučiny, špina a čiastočne rozbité osvetlenie. Stojí naozaj veľa úsilia, dať to do poriadku a udržiavať?

čitateľ Andrej

Foto: čitateľ

Stanovisko magistrátu

„Všetkými podnetmi, ktoré sa týkajú osvetlenia, sa zaoberáme a v prípade ich opodstatnenosti ich mestská spoločnosť Technické siete Bratislavy rieši. Pokiaľ ide o spomínané osvetlenie na moste SNP, medziasom už došlo k jeho vyčisteniu,“ tvrdí hovorca magistrátu Peter Bubla. „Čo sa týka chodníka na zastávke Zochova, preliacinu dáme lokálne opraviť. Minulý mesiac sme už začali s opravou zastávky MHD na Staromestskej ulici smer Petržalka, kde došlo k výmene poškodeného asfaltu zastávkového poľa za betón.“

Uzavretie ulíc počas maratónu

Cez víkend sa konal maratón, kvôli ktorému bola obmedzená premávka na Ružinovskej ulici. Obyvatelia niekoľkých ulíc sa nemohli dostať autom preč, ale ani nikto dnu. Veľmi by ma zaujímalo, ako

by organizátori riešili, ak by tam mala prísť sanitka alebo hasiči práve vtedy, keď tadiaľ beží pelotón. Navyše z Ružinovskej odšľachujú k nemocnici a pohotovosti aj sanitky. Mysleli na to organizátori?

čitateľ Michal

Foto: TASR

Stanovisko organizátora

„Ak by došlo k mimoriadnej situácii a bol by nutný zásah hasičov alebo sanitiek, tie by boli prirodzene prepustené a dostali by sa na problematické miesto bez obmedzení. Preto aj všetky kľúčové body a miesta na trati zabezpečujú príslušníci polície, ktorí o všetkých problémoch vždy aj operatívne komunikujú a vedia flexibilne reagovať. Pokiaľ ide o Ružinovskú nemocnicu, je možné sa do nej neustále dostať z Lanovej ulice, rovnako tak zo zadnej strany od Pažitkovej ulice. Pokiaľ by však bolo potrebné priviezť pacienta z Bajkalskej ulice alebo po Ružinovskej ulici, polícia vykonávajúca kontrolu na akcii umožní vozidlám prístup a prejazd,“ vysvetlil za organizátora Jozef Pukalovic, riaditeľ agentúry Be Cool.

Princezná Štefánia našla šťastie až v Rusovciach

Bratislava kedysi

Cisárovná Sissi či kráľ Leopold II., to sú mená, ktoré milovníkom histórie rozhodne netreba predstavovať. Málokto však tuší, že osobnosť, ktorá ich spája, prežila takmer celý dospelý život v Rusovciach, kde vlní oslávili 160. výročie jej narodenia. Princezná Štefánia Belgická sa narodila 21.

Pamiatka na princeznú Štefaniu Belgickú v kultovej kaviarni Štefánka, postavenej v roku 1897

trstenicu a Štefánia musela niekedy kľáčať na suchom hrásku alebo byť zatvorená v tme medzi dvojíťmi dverami. Od desiatich rokov sa vzdelávala a súkromní učitelia s ňou preberali matematiku, históriu, zemepis, dejiny umenia či literatúru, ale aj päť jazykov vrátane maďarčiny, no jej vzdelanostná úroveň nebola veľmi vysoká. Hlavným poslaním Štefanie a jej sestier bol napokon aj tak len vhodný vydaj. Na prelome rokov 1878 a 1879 sa na ňu počas cesty do Londýna prišla na bruselský dvor pozrieť cisárovná Sissi a o rok neskôr aj jej syn, korunný princ Rudolf. Matke o 15-ročnej Štefánii napísal, že „našiel, čo hľadal“. Princezná neskôr vo svojich memoároch spomínala: „Popoludní 5. marca si ma rodičia zavolali. Keď som vošla, otec vstal, prišiel ku mne a hlbokým hlasom povedal: ‘Korunný princ Rakúsko-Uhorska ťa prišiel požiadať o ruku. Tvoja matka a ja s týmto manželstvom súhlasíme. Vybrali sme ťa za rakúsku cisárovnú a uhorskú kráľovnú.’“

Kým však Rudolf o svojej nastávajúcej napísal, že „je pekná, dobrá a šikovná“, on sám bol omnoho komplikovanejšou osobnosťou. Jeho náladu sa často menili a bol známy záletník. Istá grófka napríklad vyhlásila: „Vopred nám bolo ľúto úbohej princeznej, ktorá mala tú česť byť vyvolená.“ Manželstvo však bolo spočiatku šťastné a Štefánia si svoje nové postavenie užívala. Postupne nahradila na oficiálnych recepciách Sissi, ktorá sa s potešením stiahla z dvora, a sprevádzala cisára a korunného princa na oficiálnych cestách. V roku 1883 priviedla na svet vytúžené dieťa Elisabeth Marie, no Rudolf bol z dcéry sklamaný a v manželstve nastali problémy. Začal holdovať alkoholu a išiel z náručia do náručia, čo malo fatálne následky pre celú monarchiu. Od jednej z milieniek sa totiž nakazil pohlavnou chorobou (zrejme kvapavkou) a pre-

vanejšou osobnosťou. Jeho náladu sa často menili a bol známy záletník. Istá grófka napríklad vyhlásila: „Vopred nám bolo ľúto úbohej princeznej, ktorá mala tú česť byť vyvolená.“ Manželstvo však bolo spočiatku šťastné a Štefánia si svoje nové postavenie užívala. Postupne nahradila na oficiálnych recepciách Sissi, ktorá sa s potešením stiahla z dvora, a sprevádzala cisára a korunného princa na oficiálnych cestách. V roku 1883 priviedla na svet vytúžené dieťa Elisabeth Marie, no Rudolf bol z dcéry sklamaný a v manželstve nastali problémy. Začal holdovať alkoholu a išiel z náručia do náručia, čo malo fatálne následky pre celú monarchiu. Od jednej z milieniek sa totiž nakazil pohlavnou chorobou (zrejme kvapavkou) a pre-

niezol ju aj na 21-ročnú Štefaniu, ktorá už viac nemohla mať deti, a teda nemohla na svet priviesť dediča trónu. K Rudolfovi začala cítiť odpor a lásku hľadala inde. V roku 1887 sa zamilovala do poľského grófa Artura Władysława Potockého a náklonnosťou k nemu sa netajila ani pred manželom, ktorý tiež pokračoval vo svojich mimomanželských vzťahoch. Rudolfovo duševné zdravie sa však prudko zhoršilo, striedali sa uňho záchvaty melanchólie a mánie, často hovoril o blížiacjej sa smrti. Napokon sa 30. januára 1889 spolu so 17-ročnou milenkou v poľovníckom zámokku Mayerling zastrelil. Štefánii zanechal list, v ktorom napísal: „Pokojne vstupujem do smrti, ktorá jediná môže zachrániť moju reputáciu. Bo-

Štefánka a Alžbetka

Stopy princeznej z Rusoviec pretrvávajú v Bratislave aj 80 rokov po jej smrti. Práve podľa Štefanie bola totiž s jej dovoľením v roku 1904 pomenovaná kaviareň na nároží ulíc Palisády a Štefánikova (dnes známa ako Štefánka). Meno jej jedinej dcéry zas nesie ďalšia legendárna kaviareň Alžbetka.

kávam ťa celým svojím srdcom, tvoj milujúci Rudolf.“ Po manželovej smrti mala Štefánia jedinú myšlienku - opustiť Viedeň a ťažkú atmosféru dvora, no to jej nedovolili. Útechu nachádzala aspoň vo vzťahu s Potockým, ale ani tu jej šťastie neprialo. Poľiak ochorel na rakovinu hrtna a v marci 1890, pár mesiacov pred 40. narodeninami, zomrel. Štefánia upadla do hlbokého smútku. V priebehu roka prišla o dvoch mužov, vo Viedni sa k nej správali chladne, a hoci si zachovala titul korunnej princeznej, nemala žiadne funkcie a nebola oprávnená zastupovať cisárovnú. Veľa teda cestovala, venovala sa maľovaniu a napokon si našla nového manžela - o rok staršieho uhorského grófa Eleméra Lónyaya de Nagy-Lónya et Vársaros-Namény, ktorý pôsobil v diplomatických službách. Hoci si zabezpečila podporu kráľovnej Viktórie, Štefániiin otec sobáš s mužom nižšieho postavenia odmietol, prerušil s dcérou akékoľvek styky

Takmer 40 rokov prežila v Rusovciach. Foto je z roku 1955.

a zakázal jej vstup do Belgicka. Napriek tomu sa jedenásť rokov po smrti Rudolfa, 22. marca 1900, na zámku Miramare Štefánia znova vydala - stratiac tak hodnosť, cisárské tituly i vlastnú dcéru, ktorá zostala vo Viedni v poručníctve cisára. Manželia bývali najskôr neďaleko Viedne a v januári 1906 kúpili v Rusovciach 200-izbový kaštieľ, ktorý si dali upraviť podľa svojich predstáv. Princezná sa starala o domácnosť aj o nádherný park, kde mala vyše 30 skleníkov a tri záhrady, ružovú, alpskú a holandskú. Založila záhradníctvo „Stephaneum“, štyrikrát ročne vydávala 100-stranový katalóg a kvety či stromy zasielala do celej Európy. Rastlinami sa rada pochválila aj návštevm z radov vysokej šľachty a umelcov. V Rusovciach hostila napríklad vojvodu Františka Ferdinanda d'Este s manželkou alebo spisovateľku Berthu von Suttner, prvú ženskú nositeľku Nobelovej ceny za mier. Na dvere však už klopať prvá svetová vojna... Elemér prijal riadiacu funkciu v rakúskom Červenom kríži a odcestoval do Rumunska a Srbska, Štefánia zas v Rusovciach zriadila lazaret, kde pracovala ako zdravotná sestra. Aktívna bola aj po vojne. V roku 1923 sa rozhodla spísať svoje pamäte. Do Rusoviec za ňou preto viackrát prišiel Egon Corti, známy životopisec Habsburgovcov, no napokon s ním v roku 1933 princezná spoluprácu prerušila. „Vidím, že som nútená obmedziť sa na svoje vlastné poznámky, ako aj osobné spomienky, v ktorých niet miesta pre vaše príspevky a úpravy,“ napísala spisovateľovi. V roku 1935 vydala Štefánia svoje pamäti Je devais être impératrice (Mala

som byť cisárovnou), čím v Rakúsku vyvolala škandál. Kniha sa však aj tak veľmi dobre predávala a bola preložená do viacerých jazykov. Lónyayovci žili v Rusovciach až do 2. svetovej vojny. V júli 1944 Štefánia vypracovala testament, kde všetky nehnuteľnosti odkázala rádu benediktínov, no už čoskoro zistila, že na jej želaniach vôbec nezáleží. V poslednej chvíli síce padol plán nemeckej armády premeniť jej milovaný kaštieľ na vojenskú nemocnicu, už na jeseň sa však v Rusovciach usadil SS Brigadeführer Edmund Veessenmayer, ktorý spolupracoval s Tisom na podriadení Slovenského štátu nacistickému Nemecku a vo veľkej miere zodpovedal za holokaust v Maďarsku a Chorvátsku. Štefánia a Elemér sa museli uchýliť do niekoľkých izieb a bezmocne sledovať, ako Veessenmayer a jeho štáb prehládávajú všetky archívy a konfiškujú dokumenty historického významu, napríklad listy korunného princa Rudolfa. V marci 1945 sa ešte ustupujúce nemecké jednotky pokúšali Lónyayovcov presvedčiť, aby šli s nimi, no oni to odmietli, a v apríli tak pre zmenu čelili vojakom Červenej armády. Počas prvých týždňov sovietskej okupácie zostali doma so služobníctvom, no Štefániiin zdravotný stav sa prudko zhoršoval. Trápilo ju vážne choré srdce, no hoci zvyčajne nevstávala z postele, v máji spolu s manželom opustila Rusovce a ušla do maďarskej Pannonhalme neďaleko Bratislavy pod ochranu Medzinárodného výboru Červeného kríža. Tam 23. augusta 1945 dostala mozgovú príhodu a vo veku 81 rokov zomrela. Elemér ju prežil o necelý rok. (ak)

Foto: bn, archív TASR

PREMENY BRATISLAVY

Pamätáte si lietadlo pred školou?

PETRŽALKA

Postavili ju na mieste niekdajších lužných lesov pred viac ako štyridsiatimi rokmi, prvý školský rok sa v základnej škole na vtedajšej Ulici Bélu Kuna, dnes Gessayovej, začal v septembri 1982. Petržalčania jej hovorili aj „tá škola s lietadlom“ - umiestnili ho tu o čosi neskôr a žiakom poskytlo neraz adrenalínovú zábavu. Spomínate si, skúšali ste naň vyliezť aj vy?

Lietadlo Delfin L-29 vystavili v areáli základnej školy na dnešnej Gessayovej ulici 2 v roku 1987 a nadšeným deťom slúžilo na hranie. Viacerí Petržalčania, vtedy školáci, dnes už dospelí, si spomínajú, že najmä pre menších nebolo vôbec ľahké vyliezť naň, ďalší sa zas pamätajú na osie hniezdo, ktoré objavili vnútri stroja. Lietadlo bolo veľkým lákadlom, dalo sa v ňom aj sedieť, žiaci si pred ním robievali triedne fotky... Po čase však začalo byť pre vytvárajúce plechy na hry nebezpečné, a tak po približne jedenástich rokoch „hračka“ putovala preč.

„Bolo to lietadlo L-29 Delfin československej výroby prezývané aj ‘Okó’, ktoré malo fotoprieskumnú, ale aj bojovú verziu,“ upre-

Žiaci si pri ňom robievali triedne fotografie.

Máj 1988: Lietadlo Delfin L-29 v areáli základnej školy na Gessayovej ulici (predtým Bélu Kuna)

2025: Lietadlo je už dávno preč, kde skončilo, nevieme. Pohľad na školu z rovnakého miesta dnes

nil v dávnejšom rozhovore s našim kolegom Romanom Slušným Bratislavčan Štefan Méry, pre ktorého sa letectvo stalo celoživotnou vášňou.

Kde skončilo, netuší. Predpokladal, že v strednej odbornej letecko-technickej škole v Trenčíne, tam je však vraj lietadlo s iným imatrikačným číslom.

Zostala vám na pamiatku triedna fotka s lietadlom? Pošlite nám ju na e-mail redakcia@banoviny.sk, radi vašu spomienku uverejníme. (ac)

Foto: archív TASR, Ľubomír Dekák/OZ Bratislava a jej Premeny, FB Bratislava na starých fotografiách

REDAKCIA

Ivanská cesta 2D

821 04 Bratislava

Šéfredaktorka: Anna Čapková

E-mail: redakcia@banoviny.sk

Telefón: 0918 095 649

Inzercia: Katarína Szedlárová

Telefón: 0903 740 773

E-mail: szedlarova@banoviny.sk

PR reklama

je graficky vyznačená ■

www.banoviny.sk

Nedostávate Bratislavské noviny?

Nahláste nám vašu presnú

adresu na: 0918 095 649,

redakcia@banoviny.sk

Bratislavské
Noviny
vyjdú o mesiac
6. júna 2025

George Bernard Shaw	skratka súhvezdia Škorpión	1. časť tajničky	mykni (expr.)	Autor križovky: Juraj Mitošinka	zlúčený (kniž.)	značka héliu	Oskár (dom.)	citoslovce zvuku pri driapaní látky	dravá sladkovodná ryba	inkasovanie	toaletný stolík	značka elektrón-voltu	sypný kornín (ban.)	citoslovce vyjadrujúce smiech	Pomôcky: AE, kabar, opuka, ori-bi, zenana	2. časť tajničky	šero, prítmie
skratka sústavy vodných diel				staňte sa horšími											EČV Popradu		
listnatý strom				5. časť tajničky otesaj, okreš											MPZ Rumunská značka voltampéra		
zbav zamorenia						piesčité hornina zošľavala						mužské meno oplodní peľom					
Pomôcky: hém, bord, valor, noh, Ajas, líos	Anton (dom.) bezlistá byľ						súkalo (text.) ázijský cicavec						slabo spinkalo				
sneh (zdrob.)								preventív-na dezinfekcia jedlá huba							zn. pre long ton dusili		
značka titánu			prírodná živica ovládal						otieпка 4. časť tajničky					žložka krv. farbiva paluba (kniž.)			
skratka veľmi krátkych vln				boháč (pejor.) prílep						členský štát USA hrmot							
odeťý, oblečený						politické útočisko buchol (hovor.)					syn kráľa Tróa oddiel silúru					3. časť tajničky	obyvatelia llavy
Lýdia (dom.)					grécky boh neba syn kráľa Telamóna							druh antilopy inštruktáž					
Pomôcky: mako, atolon, salop, asepsa	nesúlad (kniž.) úplne, celkom						hudobný nástroj mužské meno						spočíval nosením nahromadiť				
nevylievam								váčší volánik spôsobilo lupnutie						Izabela (dom.) hyperlink (inform.)			
značka pre abvlot			spôsobil paralýzu druh roz-necovača												skratka televízie hodnota (zastar.)		
potravina vyrobená z mlieka				cukrový roztok lapka (hovor.)						ponič jeden z ostrovov atolu							
citoslovce napodobňujúce zvuk brava					malomocenstvo ženské meno						do úplnej nahoty omám alkoholom						
Žľab na spúšťanie dreva (hovor.)						jedna zo sudíciok skr. apendektómie						sklonenie značka lantánu					
ženská časť islamského domu							uvoľnili z pripnutia súvisiaca s miestom							prejav známky života			
Pomôcky: šelak, nabob, rizňa, Urános	pošepkám psík (hypok.)							liatím zhotoviť chápal, ponímal						matka Romula a Rema			
zápas, ruvačka						Ivan (dom.) zajac (det.)											
ojcia					mužské meno egyptská bavlna												
Beáta (dom.)				mohutné pohorie hore (bás.)							bájny vták						
idant (genet.)			náčelník (hist.) skr. pre de dato														
nedorobilo (kniž.)																	
Ondrej (dom.)						mohamedánsky boh											

Pošlite do 31.05.2025 znenie tajničky z križovky na **sutaz@banoviny.sk** a vyhrajte **ACTIVITY Original**.

Zábavná hra, v ktorej vysvetľujete pojmy pomocou kreslenia, opisu alebo pantomimy a úlohou spoluhráčov je tento pojem uhádnuť. Hru zakúpite na **www.piatnik.cz**. Štatút súťaže nájdete na **banoviny.sk**.

